

RADA i ZARZĄD GMINY BODZANÓW

**STRATEGIA ROZWOJU
GMINY BODZANÓW
DO 2017 ROKU**

BODZANÓW, kwiecień 2002 r.

Joanna Barchańska
Katarzyna Kulesza
Janusz Barchański
Michał Górski
Katarzyna Górską

Autorzy:

„BAŁTYCKI INSTYTUT GMIN” - GDYŃSK

GMIN POLSKICH

FUNDACJA PROMOCJI

BODZANÓW, kwiecień 2002 r.

Spis treści		str
1.	Wstęp	1
2.	1.1. Cel opracowania 1.2. Przedmiot opracowania 1.3. Podstawa opracowania 1.4. Zakres opracowania i metoda wykonania	2 3 5
3.	Charakterystyka Gminy Bodzanów 2.1 Cechy charakterystyczne położenia geograficznego - przestrzennego 2.2 Charakterystyka elementów środowiska przyrodniczego 2.3 Charakterystyka elementów dziedzictwa kulturowego 2.4. Współpraca zagraniczna	6 9 10 14
4.	3.1. Ogólna charakterystyka procesów demograficznych 3.2 Charakterystyczne cechy demografii gminy Infrastruktura techniczna 4.1 Systemy transportowe 4.2 Transport publiczny 4.3 Łączność, elektroenergetyka, gazownictwo, ciepłownictwo 4.4 Zagospodarowanie przestrzenne terenu 4.5 Budownictwo mieszkaniowe	15 15 17 19 20 21 23
5.	Infrastruktura społeczna 5.1 Oświata i wychowanie 5.2 Kultura 5.3 Sport 5.4 Ochrona zdrowia 5.5 Pomoc społeczna 5.6 Bezpieczeństwo publiczne 5.7 Organizacje pozarządowe	25 26 26 27 28 30 32
6.	Ochrona przyrody, krajobrazu i środowiska 6.1 Ochrona przyrody i krajobrazu 6.2 Gospodarka wodno-ściekowa 6.3 Gospodarka odpadami stałymi 6.4 Ochrona powietrza 6.5 Ochrona przed hałasem	33 35 36 37 38
7.	Gospodarka i rynek pracy 7.1 Podmioty gospodarcze 7.2 Charakterystyczne cechy funkcji gospodarczych w gminie 7.3 Bezrobocie i rynek pracy	39 41 42
8.	Rolnictwo 8.1 Warunki agroprodukcyjne 8.2 Warunki społeczne, techniczne ekonomiczne	43 45
9.	Turystyka i rekreacja 9.1 Baza turystyczna 9.2 Szlaki i atrakcje turystyczne	46 47
10.	Dochody i wydatki budżetu gminy 10.1 Dochody osób fizycznych 10.2 Struktura budżetu Gminy Bodzanów	49 49

51	11. Główny problem gminy i analiza SWOT
52	11.1 Główne obszary i problemy rozwojowe
56	11.2 Synteza analizy wyników SWOT
58	12. Wizja rozwoju Gminy Bodzanów w 2017 roku
63	13. Uwarunkowania i cele rozwoju
66	13.1 Cele strategii Gminy Bodzanów do 2017 roku
67	13.2 Badanie zgodności celów strategicznych Gminy Bodzanów ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego
72	14. Misja Gminy Bodzanów
76	15. Mierniki, wskaźniki monitoringu strategii rozwoju
81	16. Rekomendacje BALTICKIEGO INSTYTUTU GMIN
82	17. Lista programów operacyjnych – harmonogram prac
83	18. Wyniki prac seminarium diagnostyczno – projektowe
87	18.1 Identyfikacja pojęcia gmina
88	18.2 Określenie głównych problemów rozwojowych gminy
91	18.3 Wizja Gminy Bodzanów w 2017 roku
96	18.4 Ocena potencjału gminy
97	18.5 Cele strategiczne
98	18.6 Misja gminy
99	18.7 Hasła promocyjne
100	19. Załączniki do strategii

1. WSTĘP

1.1 CEL OPRACOWANIA

Celem niniejszego opracowania jest sformułowanie „Strategii Rozwoju Gminy Bodzanów do 2017 roku”.

Strategia rozwoju gminy to koncepcja systemowego działania, polegająca na: formułowaniu długookresowych celów rozwoju i ich modyfikacji w zależności od zmian zachodzących w otoczeniu, określaniu zasobów i środków niezbędnych do realizacji tych celów oraz sposobów postępowania zapewniających optymalne ich rozmieszczenie i wykorzystanie, w celu elastycznego reagowania na wyzwania otoczenia i zapewnienia gminie korzystnych warunków egzystencji i rozwoju.

W celu systematycznej poprawy warunków życia w Bodzanowie i sprostania wyzwaniom przyszłości, niezbędna jest kontynuacja szybkiego rozwoju gminy. Dla sprostania tym wymagom i oczekiwaniom społeczności lokalnej niezbędnym stało się opracowanie strategii rozwoju.

Zapewnienie zrównoważonego rozwoju gminy wymaga planowania strategicznego, które łączy problematykę społeczną, ekologiczną i gospodarczą. Strategia rozwoju powinna być podstawowym dokumentem decyzyjnym kierującym działanością organów samorządu terytorialnego w dłuższych okresach czasu. Niniejsza strategia będzie podstawą aktualizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz opracowania programów operacyjnych, przedsięwzięć rozwojowych i planów inwestycyjnych, w tym corocznych budżetów gminy.

Wraz z kontynuowaniem przygotowań do wstąpienia Polski do Unii Europejskiej oraz utworzeniem samorządu regionalnego, planowanie strategiczne zyskało nowy wymiar. Jest bowiem warunkiem niezbędnym dla dostępu gmin, powiatów i regionów do funduszy przedakcesyjnych i strukturalnych Unii Europejskiej. Planowanie strategiczne należy rozumieć jako świadomy, systematyczny i ukierunkowany na przyszłość, proces ciągłego przygotowania i podejmowania decyzji dotyczących przyszłego poziomu rozwoju danego obszaru oraz koordynację i integrację działań podejmowanych na rzecz realizacji uzgodnionych i przyjętych celów, zadań i strategii.

„Strategia Rozwoju Gminy Bodzanów do 2017 roku” jest dokumentem otwartym i powinna być uzupełniana o nowe treści, pomysły i sposoby rozwiązywania problemów. Uchwalenie jej nie zamyka prac, lecz otwiera kolejną fazę polegającą na opracowaniu programów operacyjnych oraz weryfikację i aktualizację celów i priorytetów rozwoju.

1.2 PRZEDMIOT OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest wykonanie n/w zakresu prac:

- ogólna charakterystyka gminy,
- diagnoza istniejącego potencjału gminy,
- perspektywy rozwojowe wynikające z przewidywanego kształtowania się sytuacji w otoczeniu,
- misja gminy
- wizja rozwoju w 2017 roku,
- cele strategiczne rozwoju oraz propozycje programów operacyjnych i kluczowych przedsięwzięć do realizacji,
- badanie zgodności celów strategicznych Gminy Bodzanów ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego,
- lista wskaźników monitoringu realizacji strategii rozwoju gminy.

1.3 PODSTAWA OPRACOWANIA

Niniejsze opracowanie powstało na podstawie wyników prac seminarium diagnostycznego – projektowego nt. „Strategia Gminy Bodzanów do 2017r.”, prowadzonego przez Fundację PGP – **BALTYSKI INSTYTUT GMIN** z Gdańska, które odbyło się w kwietniu 2002 roku w Bodzanowie.

Uczestnikami seminarium byli przedstawiciele zarządu i rady gminy oraz przedsiębiorstw, organizacji i instytucji i miejscowych środowisk gospodarczych, społecznych, kulturalnych i opiniotwórczych z terenu gminy.

W niniejszym opracowaniu uwzględniono również wszystkie udostępnione BGmin przez zarząd gminy opracowania analityczne, programowe, planistyczne, projektowe, sprawozdawcze i promocyjne dotyczące gminy jako całości jak również szczegółowych obszarów funkcjonowania miasta i gminy.

W opracowaniu korzystać również także z dokumentów zewnętrznych dotyczących Województwa Mazowieckiego oraz całego kraju, w tym także związanych z procesem integracji Polski z Unią Europejską.

Wymienić tutaj należy następujące opracowania:

- Podstawowe informacje o gminie do diagnozy stanu istniejącego
- Ankieta wypełniona przez samorząd gminy wg układu ustalonego przez **BALTYSKI INSTYTUT GMIN**
- Agroturystyka szansą wsi – stan i perspektywy.
- Urząd Wojewódzki w Gdańsku - - 1998 r.
- Cele polityki regionalnej Unii Europejskiej – PARR - maj 1997 r.
- Polityka regionalna w Polsce. Cele, procedury i instytucje.
- Kancelaria Prezesa Rady Ministrów - - wrzesień 1998 r.
- Rozwój regionalny w Polsce – podstawowe informacje. PARR -1998 r.
- Narodowa Strategia Integracji. KIE - - styczeń 1997 r.
- Regionalny Program Restrukturyzacji Gospodarki i Przeciwdziałania Bezrobociu w Województwach Polski Północnej.
- Zespół Zadaniowy ds. Polityki Strukturalnej w Polsce.
- Region Baltycki. Rozwój przestrzenny, programy, instytucje.
- Rządowe Centrum Studiów Strategicznych – 1999 r.
- Konkurencyjność Regionu Polski Północnej.
- Holenderski Instytut Ekonomiczny – grudzień 1997 r.
- AGENDA 2000 Rozszerzenie Unii Europejskiej. Nowe Wyzwania.
- Komitet Integracji Europejskiej.
- Polska 2025 – Długookresowa strategia trwałego i zrównoważonego rozwoju. Lipiec 2000 r.
- Strategia finansów publicznych i rozwoju gospodarczego – Polska 2000 – 2010.
- Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju.
- Październik 1999 r.
- Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2001 – 2006.
- Strategia wzrostu zatrudnienia i zasobów ludzkich w latach 2000 – 2006.

- Kwiecień 2000 r.
- Narodowa strategia ochrony środowiska na lata 2000 – 2006.
- Pakt dla rolnictwa i obszarów wiejskich. Wrzesień 2000 r.
- Strategia Rozwoju Turystyki w Latach 2001 – 2006.
- Narodowa Strategia Rozwoju Transportu.
- Strategia Rozwoju Krajowego Produktu Turystycznego do 2004 roku.
- UKFIT 1997 r.
- Rządowy Program Wspierania Rozwoju Turystyki w latach 2001 – 2006.
- Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich – 1880
- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego – 2000 r.
- Wojewódzki Program Rozwoju Regionalnego Mazowsza na lata 2001 – 2006
- Kontrakt Regionalny Województwa Mazowieckiego
- Rocznik Statystyczny Województwa Mazowieckiego 2001
- Rocznik Statystyczny Województw 2001
- Koncepcja programowa gazyfikacji Gminy Bodzanów. GAZPROJEKT – kwiecień 1998 r.
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Bodzanów. Płock – Bodzanów 2000/2002.
- Strategia Rozwoju Powiatu Płockiego do 2015 roku. Płock, czerwiec 2001 r.
- Parafia i gmina Bodzanów. Ks. Marek Makowski. Bodzanów 1998.
- Raport o stanie środowiska w województwie mazowieckim w roku 1999.
- WIOŚ – Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie. 2000 r.
- Regiony Polski – Województwo Mazowieckie
- Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk-Warszawa 2000

1.4 ZAKRES OPRAWOWANIA I METODOLOGIA WYKONANIA

Niniejszą strategię opracowano na podstawie informacji zawartych w analitycznym zestawieniu charakterystyki Gminy Bodzanów (podstawowe informacje o gminie) oraz wyników prac zespołów roboczych na seminarium diagnostycznym – projektowym.

W ramach seminarium zrealizowano pełną technologię planowania strategicznego z wykorzystaniem analizy SWOT, wg ustaleń metodycznych określonych przez specjalistów z BAŁTYCKIEGO INSTYTUTU GMIN. Wpływ sformułowano wizję gminy w 2017 roku, następnie przeprowadzono analizę SWOT i na bazie wyników tej analizy sformułowano cele strategiczne i cele średniookresowe oraz programy operacyjne dla poszczególnych celów.

Opracowanie zawiera również rekomendacje BAŁTYCKIEGO INSTYTUTU GMIN, które nasunęły się w trakcie prac podczas seminarium i przy redagowaniu jego wyników.

Strategię sformułowano przy zastosowaniu podejścia **eksperymentalnego** – końcowego opracowany przez BAŁTYCKI INSTYTUT GMIN poddany został szczegółowej weryfikacji przez władze gminy a następnie przedstawiony radzie gminy do zatwierdzenia.

Budowanie strategii to proces, w którym uczestniczą zarówno przedstawiciele samorządu jak i mieszkańcy, zainteresowani rozwojem swojej gminy. Strategia jest wspólnie budowana począwszy od nakreślenia wizji rozwoju, poprzez ocenę stanu wyjściowego, wybór celów i sposobów ich realizacji, aż po wdrażanie przyjętych koncepcji. Zapisanie tego procesu w postaci dokumentu umożliwia stałą ocenę postępów i korygowanie błędów przez wszystkich jego uczestników. Proces budowania i wdrażania strategii nie ma charakteru liniowego. Jest to cykl zamknięty, w którym nakreślone cele realizują się poprzez działania i po upływie lat dojdzie do stanu docelowego umożliwia rozpoczęcie kolejnego cyklu planowania.

Gmina Bodzanów położona jest w środkowo – zachodniej części Województwa Mazowieckiego, na terenie Powiatu Płockiego. Według fizyczno geograficznej regionalizacji Polski wchodzi w skład mezoregionu Włocławczyzny Płocko - Ciechanowskiej. Powierzchnia gminy wynosi 137 km², zamieszkuje ją 8.495 osób. W skład gminy wchodzi 34 sołectwa. Charakterystyczną funkcją rozwiniętą w gminie jest rolnictwo. Leżąca na styku trzech powiatów: płockiego, płockiego i żuromińskiego gmina graniczy z gminami: Radzanowo, Bulkowo, Stupno, Stubice i Mata Wieleś. Obszar gminy posiada dogodnie powiązania komunikacyjne, leży wzdłuż drogi krajowej nr 62 Warszawa – Włocławek

A map of Poland showing its voivodeships. The Mazowieckie voivodeship is highlighted in orange. Other voivodeships shown include Radom, Siedlce, Warszawa, Plock, and Ostrołęka. The map is oriented with North at the top.

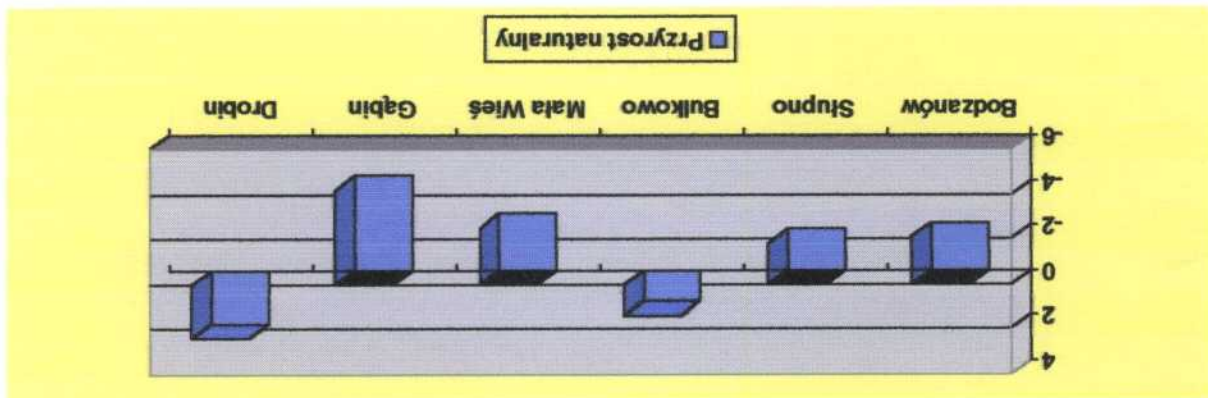
© PATENTKI INSTYTUT GMIN - GDAŃSK

Gmina Bodzanów wykonuje swoje zadania na obszarze 13.681 ha (stan na dzień 31.12.2001 r.) w tym:

- Użytki rolne - 10.127 ha
- Lasy i zadrzewienia - 2.250 ha
- Pozostałe - 1.304 ha

STAN ISTNIEJĄCY GMINY BODZANÓW W 2000 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE			
BODZANÓW	POWIAT	WOJEWÓDZTWO	
1.Powierzchnia w km kw.	137	1799	35.579
2.Liczba sołectw	34	-	-
3.Liczba miejscowości	37	472	9.137
4.Ludność ogółem	8.495	107.303	5.072.335
5.Mężczyźni	4.237	53.409	2.440.876
6.Kobiety	4.258	53.894	2.631.459
7.Gęstość zaludnienia osoby/km kw.	62	60	143
8.Współczynnik feminizacji	100	1,01	1,08
9.Urodzenia na 1000 ludności	10,3	11,1	9,5
10.Zgony na 1000 ludności	12,5	11,4	10,3
11.Przyrost naturalny	-2,1	-0,3	-0,8
12.Ludność w wieku przedprodukcyjnym w %	25,8	28,2	22,7
13.Ludność w wieku produkcyjnym w %	56,2	62,2	60,8
14.Ludność w wieku poprodukcyjnym w %	18,0	16,9	16,5
15.Saldo migracji	+2,8	+1,1	+1,8
16.Stopa bezrobocia w %	11,03	19,9	10,8
17.Struktura edukacji na 10 tys.ludn:	778,1	906,2	775,7
- Uczniowie szkół podstawowych	290,8	292,3	282,7
- Gimnazjów	-	71	269,7
- Liceów ogólnokształcących	-	-	-

* Dane Urzędu Gminy Bodzanów

- Średnie techniczne i zawodowe	-	172,2	326,5
18. Struktura zatrudnienia w gospodarce narodowej	b.d.	77,6	30,5
- w rolnictwie	b.d.	7,4	21,3
- w przemyśle	b.d.	15,0	48,2
- w handlu	b.d.	74,03	23,9
19. Użytki rolne w % a powierzchnia ogółem	16,45	88,9	21,9
20. Lasy i grunty leśne w % a powierzchnia ogółem	407	405	879
21. Zarejestrowane podmioty gospodarcze na 10.000 ludn.	0	17	313
22. Obiekty noclegowe turystyki	0	12,9	6,5
23. Miejsca noclegowe na 1000 ludn.	0	149,5	318,9
24. Korzystający z noclegów na 1000 ludn.	0		

2.2 CHARAKTERYSTYKA ELEMENTÓW ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Obszar Gminy Bodzanów położony jest w obrębie mezoregionu Kotliny Warszawskiej obejmującej rozszerzenie Doliny Wisły. Wysoczyzna wschodnia gminy ma charakter równiny sandrowej i terasy nadzalewowej o wysokich walorach przyrodniczych – krajobrazowych. Wierzchnią warstwę podłoża stanowią różnorodne piaszki i żwiry pochodzenia wodno – polodowcowego o miąższości do 20 metrów. Na terenie gminy wykształciły się dość dobre warunki glebowe z przewagą głęb

pszenno – żytnich. Teren gminy należy do zlewni rzeki Wisły, odwadniany systemem cieków. Obszar Doliny Wisły stanowi koncentrację wód powierzchniowych i podziemnych z terenów sąsiednich. Zwierciadło wód gruntowych ma swobodny charakter, a głębokość jego występowania w dużej mierze uzależniona jest od stanów wody w rzece. Obszar starorzecza, gdzie występują m. in. użytki zielone klasy IV i V, stanowi ekosystem wrażliwy na przekształcenia.

Według regionalizacji klimatycznej Gmina Bodzanów znajduje się w tzw. dzielnicy „środkowej”. Teren taki charakteryzuje się dobrymi warunkami klimatu lokalnego (solarne, termiczne – wilgotnościowe, dobre nawietrzanie). Opady atmosferyczne niskie – poniżej 500 mm. Występują też dobre warunki higieny atmosfery oraz łagodzący wpływ otaczających powierzchni leśnych i wydymowych. W pobliżu lasów występuje zwiększona zaciśność i podwyższona wilgotność. W dolinie rzeki Wisły ma miejsce gromadzenie się chłodnego powietrza, występowanie mgieł. Przeważają wiatry z kierunku zachodniego, ukiętnowane przez dolinę Wisły. Ze względu na walory przyrodnicze – krajobrazowe południową część gminy objęto ochroną jako Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu.

Na terenie gminy występują zasoby kruszyw materiałnych o znaczeniu lokalnym. Są to złoża kopalin pospolitych – piaszków i pospółek.

Warunki wodne

Terren gminy należy do zlewni rzeki Wisły. Centralną i zachodnią część odwadnia system dolin, których wody zbiera rzeka Młotawa. Użytkowane poziomy wodonośne związane są z okresem czwartorzędu. W granicach gminy istnieją ujęcia wód pochodzących z trzeciorzędowego poziomu wodonośnego z głębokości 70 – 80 m p.p.t.

Lasy

Powierzchnia zajmowana przez lasy jest zbieżna z lasami występującymi w powiecie i wynosi 16,45% ogólnej powierzchni gminy [średnia dla kraju 27%]. Największe kompleksy leśne występują wzdłuż rzeki Wisły. Siedliskowo lasy reprezentowane są przez bór mieszaną świeży, las mieszany, las włośniowy i las jesionowy. Przeważają drzewostany sosnowe w wieku do 40 lat z domieszką dębu i brzozy.

2.3. CHARAKTERYSTYKA ELEMENTÓW DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

Zasoby środowiska kulturowego i krajobrazu obejmujące strukturę przestrzenne bądź ich elementy o walorach historycznych, zabytkowych i estetycznych świadczą o ciągłości działań i dorobku społeczności lokalnej, będąc jednym z istotnych elementów tożsamości gminy.

Na kształtowanie historycznej struktury przestrzennej Gminy Bodzanów główny wpływ miał rolniczy charakter obszaru.

Gminę, jak i sąsiednie rejony Mazowsza charakteryzowało:

- ✓ wczesne osadnictwo i stał stosunkowo gęste zaludnienie,
- ✓ zdecydowana dominacja rolnictwa i hodowli,
- ✓ mała powierzchnia lasów, brak większych centrów miejskich,
- ✓ brak wielkich własności ziemskich,
- ✓ duża liczba szlachty zagrodowej,
- ✓ spora liczba wolnych włości,
- ✓ późno rozwijające się uprzemysłowienie.

Nazwa historii

Nazwa Bodzanowo, a później Bodzanów pochodzi od staropolskiego imienia własnego Bodzan. Pierwsza zachowana historyczna wzmianka o Bodzanowie związana jest z historią norbertanek płockich. Wraz z ich sprowadzeniem do Płocka pod koniec XII w. Bodzanów został im dany na własność. Był miejscem targowym i prawdopodobnie wsią kościelną, musiał więc już wtedy stanowić dobrze zorganizowaną i atrakcyjną osadę. Norbertanki dobrze gospodarowały w posiadanych majątkach, co przejawiało się przede wszystkim w zakładaniu nowych osiedli i przenoszeniu już posiadanych na prawo chłmińskie oraz nadawaniu niektórym praw miejskich. To właśnie przeorysza norbertanek płockich wraz z prepozytem konwentu norbertańskiego wnieśli o nadanie praw miejskich dla Bodzanowa. Dokument lokacyjny wydany i sporządzony został w Płocku na drugi dzień po dniu świętej Matgorzaty w 1351r.

Lokacja Bodzanowa przypadła na czas pomyślnego rozwoju miast na Mazowszu. Trwał on od XIV do XVII wieku, a nadanie prawa miejskiego przyspieszało tylko naturalny rozwój osady. Bodzanów postępuje się własnym herbem. Na niebieskiej tarczy występują złote litery imienia Maria. Ten maryjny herb wywodzi się prawdopodobnie od wezwania parafii tutejszej, która od najdawniejszych czasów nosiła tytuł Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny.

Na Mazowszu, a zatem i w Bodzanowie rozpowszechnione było sukiennictwo.

Po śmierci Bolesława III ziemia wyszogrodzka pozostała przez pewien czas, pod bezpośrednim władztwem Kazimierza Wielkiego, a następnie pod rządami książąt Siemowita III, Janusza II i Bolesława IV. Siemowit III zarządzał całym Mazowszem. W 1379 podzielił Mazowsze pomiędzy synów: Janusza I i Siemowita IV. Ziemia wyszogrodzka znalazła się pod władaniem Janusza I. Między braćmi doszło do sporu. Sprawa dotyczyła pobierania opłat celnych od kupców przybywających na Mazowsze. Rozjemcą między braćmi był wojewoda krakowski Spytek z Jarosława. Na miejsce ugody między książętami wyznaczono Bodzanów. Zjazd książąt odbył się w 1398r. Książę Janusz ustanowił tu w 1415r. doroczny jarmark na Zielone Świątki.

Książę Janusz I zmarł w 1429r. Panujący po nim książę mazowiecki Bolesław IV potwierdził w 1436r. przywilej lokacyjny Bodzanowa. Świadczy to o pomyślnym rozwoju miasta. Ludność zajmowała się rolnictwem i rzemiosłnictwem, w tym wyrobem sukna i wyprawianiem skór. Kwił również handel, który rozwijał się w czasie targów. Najświetniejszy rozwój miasta Bodzanowa przypadł na XVI wiek. W 1570r. miasto liczyło 400 mieszkańców, 35 rzemieślników, w tym 7 piekarzy, 7 kuśnierzy, 7 krawców i 4 kowali.

Po wojnach szwedzkich ludność Bodzanowa zmniejszyła się według szacunków o połowę. Pod koniec XVIII w. według statystyk pruskich w Bodzanowie mieszkało już tylko 100 osób w 40 domach włącznie drewnianych. W 1810r. zanotowano 297 mieszkańców i 52 domy. Już wtedy w 1820r. rozpatrywano wniosek o przemianowaniu Bodzanowa na osadę. Władze administracyjne podjęły decyzję, aby znieść 338 miasteczek i zamienić je na osady. Na tej podstawie Bodzanów stracił prawa miejskie w 1869 roku. Decyzja poddyktowana była nie tylko względami ekonomicznymi, ale także miła charakter represyjny za powstanie listopadowe z 1830r. i styczniowe z 1863r. dlatego też stan ten nie uległ zmianie do końca rządów rosyjskich w Królestwie Polskim.

Bodzanów stał się osadą należącą do gminy Mąkolin. Zachował jednak pewną autonomię. Obywatele osady pod przewodnictwem wójta gminy Mąkolin lub własnego sołtysa podejmowali uchwały dotyczące osady. Są one zebrałe razem w „Księdze Gminy”. Pierwszy zapis pochodzi z 1887r. a ostatni z 1920r. Podejmowane uchwały przez obywateli Bodzanowa świadczyły o ich trosce dotyczącej utrzymania, porządku i rozwoju osady.

W okresie międzywojennym Bodzanów stał się trochę bardziej zaludniony. Protokoły zebrania gromadzkiego z dnia 12 listopada 1920r. zaznaczał, że na zebranie przybyło 1800 osób z ogólnej liczby 2000 mieszkańców mających prawo głosu. Zdaje się, że główną przyczyną wzrostu liczby mieszkańców Bodzanowa byli Żydzi, którzy osiedlali się tu masowo. W 1817r. było ich w Bodzanowie 27, w 1860r. mieszkało już ich 245 a 1890r. - 804.

Do najważniejszych obiektów wzniesionych w Bodzanowie w czasie międzywojennym należał gmach szkoły podstawowej zbudowany w 1936r. Zbudowano w tym czasie również kilka domów murowanych i trochę więcej drewnianych chałup.

Czas okupacji II wojny światowej Bodzanów przeżył spokojnie. Nie było tu walk ani bombardowań. Żadne budynki nie uległy zniszczeniu. Po wojnie rozwinęło się tu znacznie budownictwo indywidualne. Ulica Świerczewskiego zamieniła się w pokazne osiedle jednorodzinnych domków. Ruch budowlany sprawił, że nastąpiło połączenie Bodzanowa z sąsiadującym Chodkowem. Obecnie Bodzanów, Chodkowo Dziatki i część Chodkowa Wsi stanowią jeden ściśle złączony zespół osiedlowy tak, że szkoła, ośrodek zdrowia, cmentarz i większość urzędów publicznych znajdują się poza historycznymi granicami Bodzanowa.

Obiekty zabawkowe.
Na terenie Gminy Bodzanów znajdują się następujące obiekty zabawkowe objęte ochroną na podstawie przepisów szczególnych:

Lp.	Obiekt	Dane historyczne	Podstawa ochrony
1	Kościół Par. P.W. Najświętszej Marii Panny	murowany, XIV/XV w. przebudowany XVIII, i pot. XIX w.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków i spisu konserwatorskiego
2	Dom nr 28	murowany, k. XIX w.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków i spisu konserwatorskiego
3	Dom nr 34	drewniany, k. XIX w.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków i spisu konserwatorskiego
4	Dom nr 36	drewniany, k. XIX w.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków i spisu konserwatorskiego
5	Masarnia	murowana, pocz. XX w.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków i spisu konserwatorskiego
6	Dom nr 25	drewniany, pocz. XIX w	Obiekt wpisany do rejestru zabytków i spisu konserwatorskiego
7	Zagroda Młynarska: a) młyn wodny b) dom drewniany	drewniany, ok. poł. XIX w	Obiekt wpisany do rejestru zabytków i spisu konserwatorskiego
8	Zagroda Młynarska w Gąsewie	murowana, XIX w.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków i spisu konserwatorskiego
9	Zespół Kościoła Fil. P.W. Św. Klemensa w Kępie Polskiej	drewniano-murowany k. XVIII w.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków i spisu konserwatorskiego
10	Kościół Par. P.W. Św. Jana Chrzciela w Łętowie	drewniany, 1764-1774 r.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków i spisu konserwatorskiego
11	Dwór w Makolinie	murowany, k. XIX w.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków i spisu konserwatorskiego
12	Kościół Par. P.W. Wszystkich Świętych w Miszewie	murowany, XV w., przebudowany 1780 r. i XIX w.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków i spisu konserwatorskiego
13	Zagroda Młynarska w Osmolinie	murowana, k. XIX w.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków i spisu konserwatorskiego
14	Kościół Mariawitów w Pełowie Matoszyce	murowany, 1907 r.	Obiekt wpisany do rejestru zabytków i spisu konserwatorskiego

15	Wiatrak Paltrak	drewniany, 1920 r.	Obiekt objęty ochroną konserwatorską
16	Plebania	pol. XIX w.	Obiekt objęty ochroną konserwatorską
17	Rynek (pl. Kościuszki)		Obiekt objęty ochroną konserwatorską
18	Ul. Głowackiego 1, 2, 7, 8, 8A, 10, 14, 16, 25, 35, 35A		Obiekt objęty ochroną konserwatorską
19	Ul. Poniatowskiego 13, 15		Obiekt objęty ochroną konserwatorską
20	Ul. Kilińskiego 5, 5A, 16		Obiekt objęty ochroną konserwatorską
21	Ul. Kołataja 5		Obiekt objęty ochroną konserwatorską
22	Ul. Sierakowskiego 2, 6		Obiekt objęty ochroną konserwatorską
23	Ul. Mickiewicza 4, 5, 15, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 27, 29, 36		Obiekt objęty ochroną konserwatorską
24	Ul. Świerczewskiego 9, 17, 21, 23		Obiekt objęty ochroną konserwatorską
25	Ul. Orzeszkowej 3		Obiekt objęty ochroną konserwatorską
26	Ul. Wolności 1		Obiekt objęty ochroną konserwatorską
27	Ul. Dąbrowskiego 1		Obiekt objęty ochroną konserwatorską
28	Cmentarz rzymsko-katolicki w Bodzanowie	k. XIX w.	J. w.
29	Cmentarz rzymsko-katolicki w Łętowie	I poł. XIX w.	J. w.
30	Cmentarz rzymsko-katolicki w Świecieniec	lata 30-te XX w.	J. w.
31	Cmentarz rzymsko-katolicki w Miszewie Murowanym	XIX/XX w.	J. w.
32	Cmentarz mariawicki		J. w.
33	Zespół dworski w Borowicach	XIX/XX w.	Wpis do rejestru zabytków i spisu konserwatorskiego
34	Zespół dworski w Ciesiach	k. XIX w.	J. w.
35	Zespół dworski w Felicjanowie	1905 r.	J. w.
36	Zespół dworski w	k. XIX w.	J. w.

	Kanigowie			
37	Zespół dworski w Miszewie Murowanym	I. 20 XX w.	j.w.	
38	Zespół dworski w Pełowie	4 ćw. XIX w.	j.w.	
39	Zespół dworski w Reczynie	pocz. XX w.	j.w.	
40	Park dworski w krajobrazowy	pocz. XX w.	j.w.	

Nadzędnym wymogiem, wynikającym tak z przepisów prawa jak i imperatywu utrzymania dla przyszłych pokoleń dziedzictwa kulturowego, jest maksymalne zachowanie substancji zabytkowej poprzez remonty obiektów nieruchomych, pielęgnowanie i renowacje założeń zieleni, konserwacje zabytków ruchomych. Obiekty zdegradowane winny zostać poddane rewitalizacji.

2.4 WSPÓŁPRACA ZAGRANICZNA

Gmina Bodzanów nie posiada obecnie żadnej podpisanej umowy o współpracy z partnerską gminą z zagranicy.

- ❖ utrzymywanie się średniego poziomu przyrostu naturalnego z zarysowującą się jego tendencją spadkową.
 - ❖ utrzymywanie się równowagi płci.
 - ❖ zmieniająca się struktura wieku ekonomicznego ludności z zaznaczającym się spadkiem udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym, spadającym procentowym udziałem ludności w wieku produkcyjnym i występowanie wzrostowego trendu procentowego udziału ludności w wieku poprodukcyjnym.
 - ❖ utrzymywanie się średniego wskaźnika gęstości zaludnienia
- Do najważniejszych cech demograficznych mających wpływ na rozwój społeczno - gospodarczy na obszarze gminy należy:

3.2 CHARAKTERYSTYCZNE CECHY DEMOGRAFII GMINY

Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym wynosiła w 2000 roku w gminie 2.193 osoby, co stanowi 25,8% i jest nieco niższa niż średnia w powiecie płockim. Liczba osób w wieku produkcyjnym wynosiła w 2000 r. w gminie – 4.778 – 56,2% i jest nieco niższa niż w powiecie. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w 2000 r. stanowiła w gminie – 1.524 co stanowi ok. 18% i jest wyższa niż średnia w powiecie.

Relacja ludności niepracującej do liczby ludności w wieku aktywności produkcyjnej wynosiła w 2000 r. – 77,8%. W ostatnich latach liczba osób w wieku poprodukcyjnym do osób w wieku produkcyjnym nieznacznie wzrosła co świadczy o tym, że występuje proces starzenia się społeczeństwa.

ogółem	8495
w wieku:	
0-2	278
3-6	480
7-12	732
13-15	409
16-17	294
w wieku produkcyjnym	4778
w wieku poprodukcyjnym	1524
mężczyźni i kobiety	

Struktura wiekowa ludności w Gminie Bodzanów w 2000 roku

3.1 OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PROCESÓW DEMOGRAFICZNYCH

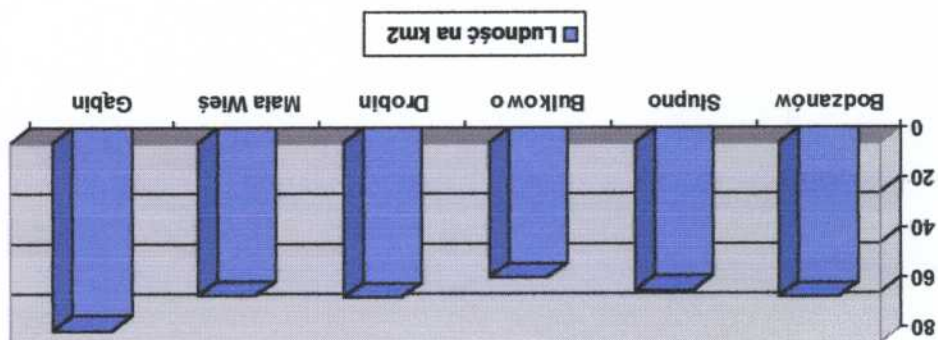
3. DEMOGRAFIA

STAN I RUCH NATURALNY LUDNOŚCI W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM

OKRES	w liczbach bezwzględnych						na 1000 ludności		
	Lud- ność ^a	Matern- stwa	Urodzenia żywe	Zgony	niemo- włąt ^b	Przyrost natural- ny ^b	Matern- stwa	Urodze- nia żywe	Zgony
Przyrost naturalny ^b	niemowląt ^c								

1999	I-XII	5069977	28593	48258	54870	428	-6612	5,66	9,55	10,85	8,87	-1,31
2000	I-XII	5072335	27862	48152	52063	348	-3911	5,51	9,52	10,30	7,23	-0,77
2001	I-XII	5079006	26194	47176	51401	345	-4225	5,17	9,32	10,15	7,31	-0,83
2000	I-III	5067006	3403	12434	14759	87	-2325	2,69	9,84	11,68	7,00	-1,84
	IV-VI	5068677	7175	11971	12261	97	-290	5,68	9,47	9,70	8,10	-0,23
	VII-IX	5072018	11395	12399	12135	85	264	9,01	9,81	9,60	6,86	0,21
	X-XII	5072335	5889	11348	12908	79	-1560	4,66	8,97	10,20	6,96	-1,23
2001	I-III	5073700	2906	11798	13115	89	-1317	2,3	9,33	10,37	7,54	-1,04
	IV-VI	5075471	6855	11854	12525	81	-671	5,42	9,37	9,90	6,83	-0,53
	< VII-IX	5077866	10900	12223	12232	99	-9	8,61	9,66	9,66	8,10	-0,01
	< X-XII	5079006	5533	11301	13529	76	-2228	4,37	8,92	10,68	6,73	-1,76

a Stan w końcu okresu. b Różnica między liczbą urodzeń żywych i liczbą zgonów w danym okresie. c Dzieci w wieku poniżej 1 roku. d Na 1000 urodzeń żywych.
* Podstawa: Urząd Statystyczny w Warszawie – lipiec 2002 r.

Gęstość zaludnienia w Gminie Bodzanów jest jedną z najwyższych spośród sąsiednich gmin.

4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Infrastruktura techniczna wywiera znaczny wpływ na rozwój społeczno – gospodarczy i przestrzenny gminy, inwestycje z zakresu infrastruktury technicznej często przesądają na długi okres kierunku i tempo rozwoju gminy. Infrastruktura techniczna spełnia szereg funkcji:

- ✓ Zaopatrzeniową:
 - dostarczą wodę, energię, gaz itp.
- ✓ Lokalizacyjną:
 - Wpływa na rozmieszczenie obiektów produkcyjnych, steruje osadnictwem
- ✓ Integracyjną:
 - Aktywizuje działania społeczno – gospodarcze

Standardy infrastruktury wskazują ponadto pośrednio na warunki życia mieszkańców.

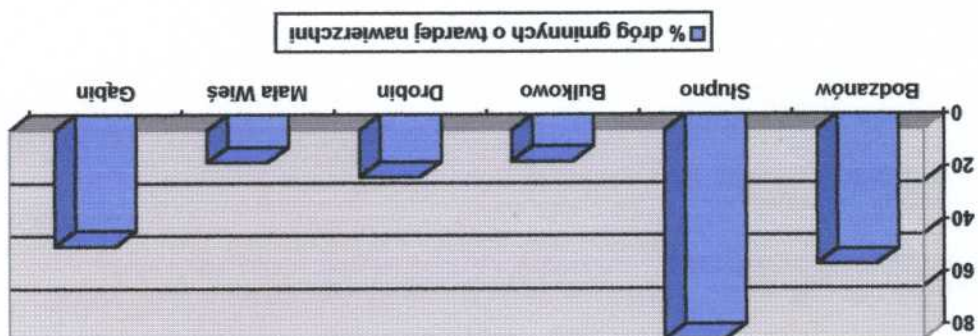
4.1 SYSTEMY TRANSPORTOWE

Powiązania krajowe stanowi droga krajowa Nr 62 relacji Warszawa - Włocławek oraz drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne,

Drogi publiczne – długość, stan techniczny, potrzeby i stopień ich zaspokojenia:

Wyszczególnienie	Ogółem w km	o nawierzchni utwardzonej	w tym:
Drogi krajowe:	11,7	11,7	-
Drogi wojewódzkie:	-	-	-
Drogi powiatowe:	85,758	70,244	-

*Podstawa: dane Zarząd Dróg Powiatowych

Gmina Bodzanów w porównaniu do sąsiednich gmin posiada stosunkowo wysoki procent dróg gminnych o twardej nawierzchni.

Wykaz dróg powiatowych

Nr i nazwa drogi	Długość w km	w tym o nawierzchni	
		twardej w km	gruntowej w km
237 Słupno – Bodzanów – Mała Wieś	1,2	1,2	
225 Miszewko Strz. - Cieśle	1,3	1,3	
250 Kępa Polska – Rakowo	1,6	1,6	
117 Świecieniec – Kosino	2,0	2,0	
120 Radzanowo – Wiciejewo Górne	3,5	3,5	
111 Białobrzegi – Kępa polska	2,4	2,4	
112 Kępa Polska - Stanowo	7,5	7,5	
113 Stanowo - Małoszewko	1,9	1,9	
119 Miszewko – do drogi nr 228	1,7	1,7	
249 Bodzanów – Makolin Kolonia	2,6	2,6	
247 Cieśle – Mała Wieś	0,5	0,5	
251 Felicjanów - Kanigowo	1,8	1,8	
245 Wykowo – Niesłuchowo	0,5	0,5	
252 Stanowo – Osmolinek	3,6	3,6	
252a Osmolinek - Gąsewo	1,5	1,5	
243 Słupno – Peptowo	2,2	2,2	
242 Krawieczyn – Felicjanów			
253 Chodkowo – Chylin Stary	5,3	5,3	
256 Karwowo - Cybulin	3,1	3,1	
257 Karwowo - Gałki	0,7	0,7	
267a Gromice – Dobra	0,9	0,9	

Publiczną obsługę komunikacji osobowej prowadzi na obszarze gminy PKS poprzez linie autobusowe dające połączenie z Płockiem oraz sąsiednimi gminami. Komunikacja kolejowa na terenie gminy nie występuje.

4.2 TRANSPORT PUBLICZNY

Ważną drogą dla powiązań gminy z obszarami sąsiednimi i stwarzającą pas aktywizacji gospodarczej jest droga krajowa Nr 62.

Drogi na terenie gminy będące w Zarządzie Dróg Powiatowych posiadają przeważnie nawierzchnię gruntową – nieutwardzoną, jednak około 51,2% długości dróg ma nawierzchnię utwardzoną.

Drogi gminne, w większości są to drogi o nawierzchni utwardzonej (z ogólnej długości 82 km – 42 km), pozostałe to drogi o nawierzchni nieutwardzonej i gruntowej, zapewniające bezpośrednią obsługę terenów przyległych, w obszarach zabudowanych są ulicami lokalnymi.

Wskaźnik gęstości dróg publicznych na terenie gminy wynosi 124,1 km/100km² z tego wskaźnik dla dróg gminnych 59,98km/100km²

*Podstawa: dane Urząd Gminy Bodzanów

268 Gromice – Nowe Krubice	1,2	1,2	
300 Chylin Stary – Zakrzewo Góry	0,7	0,7	
301 Reczyn – Reczyn Nowy	2,1	2,1	
102 Białobrzegi Kol. – Droga kr. 62	5,0	5,0	
103 Łagiewniki – Miszewo Murowane	3,5	3,5	
106 Stupno – Małoszewo	2,5	2,5	
108 Budy Borow. – Borowice	3,7	3,7	
109 Borowice – Kłaczkowo	4,2	4,2	
110 Białobrzegi – Miszewo Murowane	4,0	4,0	
Stare			

4.3 ŁĄCZNOŚĆ, ELEKTROENERGETYKA, GAZOWNICTWO, CIEPŁOWNICTWO

ŁĄCZNOŚĆ

Zabezpieczenia w łączności telefonicznej do Gminy Bodzanów realizowane są poprzez automatyczne centrale telefoniczne typu RISLU zlokalizowane w Bodzanowie. Centrale te zapewniają bieżące potrzeby oraz w razie potrzeby mają możliwość dalszej rozbudowy.

Modernizacji wymaga część istniejących linii telekomunikacyjnych.

Gmina Bodzanów znajduje się w zasięgu następujących stacji bazowych telefonii komórkowej:

1. PTK Centertel
2. ERA GSM
3. PLUS GSM

ELEKTROENERGETYKA

Cały system elektroenergetyczny ma możliwość rozbudowy i dostosowania do wzrostu zapotrzebowania mocy i energii elektrycznej.

Sieć elektroenergetyczna na terenie Gminy Bodzanów jest eksploatowana przez Zakład Energetyczny Płock.

GAZOWNICTWO

Obecnie mieszkańcy miasta i gminy zaopatrują się w gaz do celów bytowo gospodarczych wykorzystując system butlowy.

W kwietniu 1998 roku firma GAZPROJEKT opracowała „Koncepcję programową gazyfikacji Gminy Bodzanów”. Z koncepcji tej wynika, że należy wybudować 16,6 km gazociągu w/c. Jest to fragment gazociągu przewidzianego do zasilania Wyszogrodu i Gminy Czerwińsk. Na trasie do Bodzanowa gazociąg będzie również zasilał Gminę Bulkowo.

W koncepcji w wariancie pełnym przewidziano dodatkowo ze wspólnej sieci zasilic miejscowość Liwin w Gminie Mała Wieś.

We wspomnianym projekcie przewidziano także wybudowanie dwóch stacji redukcyjnych w Łubkach Nowych (Gmina Bulkowo) oraz w Bodzanowie.

W koncepcji przewidziano ponadto wybudowanie gazociągów średniego ciśnienia:

- 136,09 km w wariancie pełnym
- 78,0 km w wariancie ograniczonym

oraz odpowiednio 2,378 szt. przyłączy w wariancie pełnym lub 1,931 przyłączy w wariancie ograniczonym.

Sieć rozdzielcza obejmować będzie swoim zasięgiem 37 miejscowości Gminy Bodzanów w wariancie pełnym lub 25 miejscowości w wariancie ograniczonym.

W terenie uzbrojonym gazociągi układane będą w pasach zieleni i pod chodnikami oraz w szczególnie przypadkach pod asfaltem.

Ogólny koszt inwestycji w cenach roku 1998 wynosi:

- docelowo – 27.804 tys. zł w wariantcie pełnym

18.443 tys. zł w wariantcie ograniczonym.

CIEPŁOWNICTWO

W gminie brak jest centralnych systemów zaopatrzenia w ciepło. Gospodarstwa rolne i mieszkaniowe zaopatrywane są w ciepło z indywidualnych źródeł ciepła w większości wykorzystujące niskiej jakości paliwo. Funkcjonują kotłownie lokalne [zakładowe] związane z zabudową wielorodzinną, obiektami użyteczności publicznej i zakładami przemysłowymi. Prowadzi się systematyczną wymianę kotłowni węglowych na kotłownie ekologiczne w budynkach użyteczności publicznej.

4.4 ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE TERENU

Głównym ośrodkiem administracyjnym – usługowym gminy jest zespół wsi Bodzanów - Chodkowo koncentrujące zabudowę mieszkaniową oraz usługi ponadpodstawowe i podstawowe dla obsługi ludności i rolnictwa. W zespole osadniczym Bodzanów – Chodkowo preferuje się koncentrację działań inwestycyjnych w zakresie mieszkalnictwa, rozwoju funkcji produkcyjno – składowych, infrastruktury technicznej i społecznej. Drugim ważnym w gminie ośrodkiem o znacznym zainwestowaniu jest zespół osadniczy Nowe Miszewo - Miszewo Murwane, Niesłuchowo, w którym plan ogólny dla gminy przewiduje rozwój wszelkich funkcji. Funkcją uzupełniającą, skoncentrowaną w południowej części gminy, która charakteryzuje się dużymi walorami przyrodniczo – krajobrazowymi, jest wypoczynek i rekreacja. Wsie letniskowe Białobrzegi i Kępa Polska stanowią bazę dla tych funkcji.

Ważniejsze wolne tereny do inwestowania na terenie Gminy Bodzanów (stan na 31.12.2001)

L.p.	Nazwa wolnego terenu	Powierzchnia w ha	Infrastruktura	Możliwość zagospodarowania
1.	Białobrzegi	21,34	brak	Zabudowa rolnicza i jednorodzinna
2.	Białobrzegi	16,71	brak	Zabudowa jednorodzinna
3.	Białobrzegi	34,14	brak	Zabudowa letniskowa i rolnicza
4.	Bodzanów	8,82	brak	Zabudowa mieszkaniowa
5.	Chodkowo	34,04	Brak	Oferowe do zainwestowania
6.	Miszewo Murwane Nowe	27,44	brak	Funkcja mieszkaniowa

Dla realizacji nowych obiektów oraz przekształceń istniejących zespołów zabudowy obowiązuje projektowanie nawiązujące do dobrych tradycji polskiej architektury wiejskiej, uwzględniające walory krajobrazowe terenu. Projektowana zabudowa nie powinna przekraczać wysokości 2,5 kondygnacji z wyjątkiem obiektów, których technologia i funkcja wymaga większych wysokości. Zaleca się projektowanie dachów wielospadowych o nachyleniu pości 30–45 stopni oraz stosowanie tradycyjnych materiałów budowlanych.

* podstawa: dane z Urzędu Gminy Bodzanów

7.	Miszewo Nowe	9,14	brak	Funkcja mieszkaniowa jednorodzinna
8.	Miszewo Stare	14,93	brak	Funkcja mieszkaniowa jednorodzinna
9.	Niestuchowo	24,17	brak	Teren zabudowy letniskowej i dolesień
10.	Niestuchowo	5,40	brak	Teren zabudowy letniskowej i dolesień
11.	Stanowo	17,51	brak	Teren zabudowy letniskowej i dolesień
12.	Cieśle	2,84	brak	Tereny o wiódącej funkcji mieszk. i zalesień
13.	Kępa Polska	22,83	brak	Tereny zabudowy jednorodzinnej
14.	Kępa Polska	7,65	brak	Tereny sportu i rekreacji
15.	Kępa Polska	4,46	brak	Tereny zabudowy gospodarczej i komunalnej
16.	Kępa Polska	2,61	brak	Zabudowa rolnicza i jednorodzinna
17.	Białobrzegi	2,37	brak	Tereny sportu i rekreacji

4.5 BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

Rozwój budownictwa mieszkaniowego należy rozpatrywać w dwóch istotnych aspektach:

1. rozwój budownictwa mieszkaniowego dla potrzeb ludności zamieszkującej teren gminy
2. rozwój budownictwa mieszkaniowego dla potrzeb ludności nie będących mieszkańcami gminy lecz pragnących osiedlić się na jej terenie.

Wyżej wymieniony podział jest o tyle uzasadniony między innymi od posiadania (lub ich uzyskania) odpowiednich środków finansowych. Dlatego też w budownictwie mieszkaniowym należy wyróżnić typy budownictwa dla:

- Grupa 1. ludność o niskich dochodach i braku środków finansowych – czyli typ budownictwa socjalnego,
- Grupa 2. ludność o średnich dochodach, lecz nie posiadających zgromadzonych środków finansowych – czyli typ budownictwa pod wynajem,
- Grupa 3. ludność o średnich dochodach, dysponujących odpowiednimi zasobami finansowymi – czyli typ budownictwa własnościowego o średnim standardzie,
- Grupa 4. ludność o wysokich dochodach, dysponujących ponadto odpowiednimi zasobami finansowymi – czyli typ budownictwa o wysokim standardzie.

MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKU W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM

OKRESY A - analogiczny okres poprzedniego = 100 B - okres poprzedni = 100		mieszkania		spółdzielnie mieszkanio- we	budownictwo indywidualne	powierzchnia użytkowa w m ²	spółdzielnie mieszkanio- we	budownictwo indywidualne	Liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia w budynkach indywidualnych
2001	I-XII	27456	9683	7516	2279704	651342	984163	16977	
2001	I	2373	696	613	204062	54114	86693	366	
II		1469	871	507	136208	55542	75614	569	
III		2466	1051	600	225989	82127	84421	895	
IV		2459	1057	533	215147	75821	78518	1057	
V		2221	1152	641	189700	80582	75792	1046	
VI		1381	571	599	131133	40124	71530	1178	
VII		1986	449	506	164643	29981	74564	1015	
VIII		2270	884	597	183567	53825	83854	1201	
IX		1838	368	486	150434	23642	70062	1259	
X		2227	675	905	192259	49218	97481	1357	
XI		2779	912	602	202710	50993	81036	1974	

5. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

5.1 OŚWIATA I WYCHOWANIE

Wyposażenie gminy w infrastrukturę oświatową przedstawia się następująco:
W Gminie Bodzanów funkcjonuje 7 szkół podstawowych zatrudniających w 2000 roku 48 nauczycieli i wychowujących 661 uczniów.
Ponadto w dwóch gimnazjach w tym samym roku uczyło się 247 uczniów.

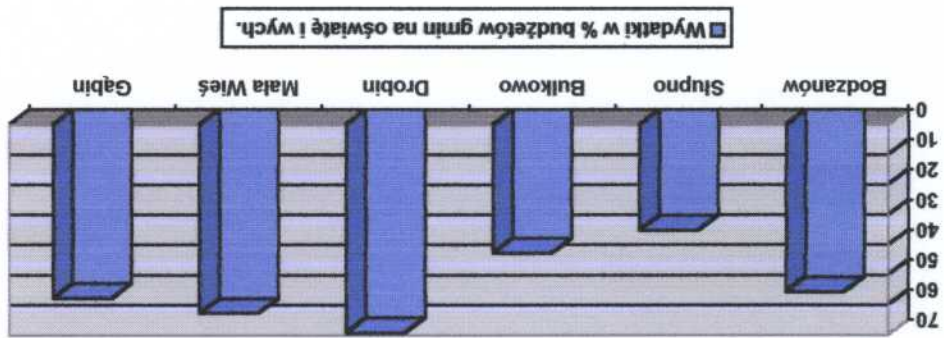
Edukacja w Bodzanowie

(dane za 2000 r.)

	Szkoły podstawowe	Gimnazja	Szkoły specjalne (podstawowe i gimnazja)	Szkoły ponad gimnazjalne	Szkoły policealne
publiczne	7	2	-	-	-
niepubliczne			-	-	-
Razem	7	2	-	-	-

Liczba uczniów na 1 nauczyciela wynosi w szkolnictwie podstawowym 13,8, w gimnazjum 61,8 [2000 r.], średnia w województwie mazowieckim odpowiednio 14,7 i 22.

Włodzież z Bodzanowa zdobywa również wykształcenie w szkołach średnich i ośrodkach akademickich okolicznych miast a w szczególności w Płocku.

Wykonanie budżetu gminy na oświatę, subwencja oświatowa				
Rok	Ogółem oświata	% udział w budżecie gminy	Kwota	Udział w finansowaniu oświaty w %
1996	1.801,9	39,0	1.707,2	94,7
1997	2.276,7	35,4	2.199,6	96,6
1998	2.934,8	42,2	2.218,2	75,6
1999	3555,2	45,9	2.436,4	68,5
2000	5.309,9	55,8	2.564,4	48,3
2001	4.812,4	49,8	2.998,5	62,3

Zestawienia statystyczne oświaty w Gminie Bodzanów wskazują na znaczne środki przekazywane z budżetu gminy na zadania oświatowe, co dowodzi wielu rezerw istniejących w tym sektorze a związanych ze starą siecią szkół. Dodatkowo należy na znaczny wysiłek inwestycyjny gminy w budowę gimnazjum. Ponadto warty podkreślenia jest nawiązanie kontaktu z miastem Hanower w Niemczech i w ramach współpracy międzyszkolnej organizowanie wymiany dzieci szkolnych.

5.2 KULTURA

Transformacja ustrojowa państwa, powstanie samorządów miało istotny wpływ na organizację życia kulturalnego w gminie Bodzanów. Jednym z sukcesów ostatnich lat w tej dziedzinie jest budowa pomnika niepodległości oraz współpraca z akademią sztuk pięknych i zorganizowanie kilku plenerów plastycznych na terenie gminy.

Mieszkańcy w znacznej mierze korzystają z placówek kulturalnych Płocka, Warszawy i Torunia. Oferta kulturalna zaspakaja lokalne potrzeby w zakresie dostępu do placówek i imprez kulturalnych dla dzieci i rodzin. Główną imprezą organizowaną na terenie gminy są Dni Bodzanowa, które odbywają się w dniach 13 i 14 lipca w rocznicę nadania praw miejskich.

Na terenie gminy praktycznie brak jest imprez o znaczeniu regionalnym czy też krajowym.

5.3 SPORT

Zmiany jakie zaszły i zachodzą w naszym kraju spowodowały, że państwo wycofuje się z centralnego programowania, koordynacji i również finansowania organizacji i stowarzyszeń kultury fizycznej. Najważniejszym partnerem w działalności sportowo – rekreacyjnej staje się samorząd. Jednocześnie „sport dla wszystkich” pozostający w rękach samorządu gminnego cierpi na niedoinwestowanie, gdyż jak każda gmina, pod naporem innych przejmowanych od państwa zadań, nie jest w stanie w sposób zadawalający prowadzić polityki promowania sportu.

Na terenie Gminy Bodzanów działalnością sportową i rekreacyjną zajmują się:

- ✓ uczniowskie kluby sportowe
- ✓ ludowe kluby sportowe (LKS Miszewo i LZS „Huragan”)

Upowszechnianiem sportu zajmują się uczniowskie kluby sportowe, których młodzież odnosi sukcesy w: biegach przełajowych, piłce siatkowej, ręcznej i koszykowej a przede wszystkim w piłce nożnej.

Na terenie gminy odbywają się następujące cykliczne imprezy sportowe:

1. Gminne Igrzyska Sportowe
2. Powiatowe Igrzyska Sportowe
3. Gminna Olimpiada Sportowa Osób Niepełnosprawnych
4. Gminne i Okręgowe Zawody Wędkarskie

5.4 OCHRONA ZDROWIA

Ochrona zdrowia od 1 stycznia 1999 roku funkcjonuje w nowych warunkach organizacyjnych. Samorząd lokalny, obok Kas Chorych, stał się odpowiedzialny za lokalną politykę zdrowotną wobec mieszkańców.

Zadania z zakresu ochrony zdrowia realizowane są w dwóch publicznych zakładach opieki zdrowotnej, które utworzone zostały poprzez reorganizację Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Bodzanowie w 2000 roku:

Zakłady Opieki Zdrowotnej

Lp	Nazwa
1	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Bodzanowie
2	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Miszewie Murowanym

W Gminie Bodzanów na 1 lekarza przypada 1.418 mieszkańców, ponadto funkcjonują dwa gabinety stomatologiczne i dwa gabinety ginekologiczne oraz jedno laboratorium medyczne.

Na terenie gminy prowadzone są różnorodne formy profilaktyki i promocji zdrowia. Na zwrócenie uwagi zasługują:

- program promocji zdrowia i prewencji chorób układu krążenia – CZAS DLA SERCA
- od kilku lat kultywowana jest tradycja tzw. „białych sobót” – jest to akcja, w której uczestniczą lekarze różnych specjalności należący do koła łowieckiego działającego na terenie Bodzanowa, którzy społecznie raz do roku przyjeżdżają do gminy udzielając porad i wykonując różne badania
- profilaktyka alkoholowa realizowana poprzez prowadzenie świetlicy Centrum Kultury i Profilaktyki Uzależnień w Bodzanowie
- działalność Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która wraz z kilkoma pedagogami obejmuje opieką dzieci i dorosłych dotkniętych i zagrożonych chorobą alkoholową.

5.5 POMOC SPOŁECZNA

Z budżetu gminy na pomoc społeczną wydano 2000 roku – 1.140,1 tys. zł.

Wśród problemów w rodzinach klientów ośrodków pomocy społecznej najczęstszymi przyczynami były: ubóstwo, alkoholizm, wielodzietność.

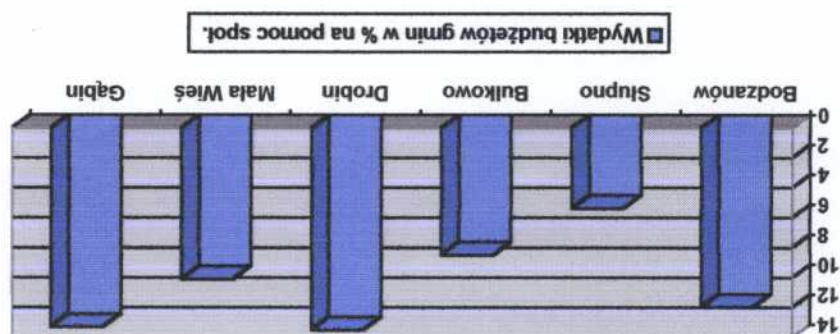
Ośrodki pomocy społecznej udzielają:

1. pomocy finansowej [zasilki stałe, stałe wyrównawcze, okresowe, okresowe gwarantowane, okresowe specjalne, celowe, celowe specjalne, renty socjalne, zasilki rodzinne i pielęgnacyjne],
2. pomocy usługowej [usługi pielęgniarские, gospodarce],
3. pomocy rzeczowej [odzież, obiady, sprzęt gospodarstwa domowego],
4. pomocy specjalistycznej [poradnictwo, terapie].

Na terenie gminy działają również organizacje, stowarzyszenia, fundacje, które realizują zadania z zakresu pomocy społecznej. Zajmują się przede wszystkim:

1. pomocą osobom niepełnosprawnym,
2. szeroką pomocą dziecku i rodzinie,
3. pomocą osobom uzależnionym.

W ostatnich latach zauważa się wyraźne rozwarstwienie poziomu życia i narastanie problemów społecznych. Gwałtownie narasta proces pauperyzacji całych środowisk, zwłaszcza z terenów wiejskich, które stanowią część klientów pomocy społecznej. Bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezradność wychowawcza, alkoholizm objawiają się ubóstwem, a często skrajną nędzą. Przyczyną niepełnosprawności to choroby krążenia (36% wszystkich niepełnosprawnych), choroby reumatyczne – 16%, a wśród dzieci porażenie mózgowe oraz upośledzenie umysłowe i wynikające z nich samotność i wyizolowanie.

Wydatki na pomoc społeczną z budżetu Gminy Bodzanów są jednymi z najwyższych wśród gmin sąsiadujących z tym samorządem

Realizacja zadań zleconych w 2001 roku.

Rodzaj pomocy	Nakłady [2001 r.]	Ilość osób [2001 r.]
Zasłki stałe	31.668	9
Zasłki stałe wyrównawcze	98.734	35
Zasłki z tyt. klęski żywioł.	-	-
Zasłki rodzinne	11.503	7
Zasłki pielęgnacyjne	39.486	31
Zasłki z tyt. macierzyństwa	37.240	48
Pomoc dla kombatantów	6.105	46
Zasłki okresowe	6.000	2
Dodatki rodzinne	-	-
jednorazowe na 3 i kolejne dziecko	-	-
Zasłki okres. gwarantowane	18.593	7
Dożywianie dzieci w szkole	27.000	143

Realizacja zadań własnych gminy w roku 2001.

Rodzaj pomocy	Nakłady	Ilość osób
Schronienie	-	-
Pokrywanie wydatków na świadczenia lecznicze	-	-
Udzielanie zasiłków na zdarzenia losowe	300	1
Praca socjalna	-	569
Sprawianie pogrzebu	1.900	2
Dożywianie dzieci w szkole	2.264	143
Usługi opiekuńcze	-	-
Zasiłki celowe	94.336	275
Pomoc rzeczowa [wyprawka niemowlęca]	-	-
Wypoczynek dla dzieci	-	5

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizuje na terenie gminy:

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
2. Dom Pomocy Społecznej
3. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Cechy charakterystyczne jednostek organizacyjnych pomocy społecznej to dobre przygotowanie zawodowe zatrudnionej kadry, dobra baza techniczna w wystarczającej ilości i dobrym stanie technicznym.

Na podstawie dotychczasowych doświadczeń nie należy oczekiwać zmniejszenia obszaru działania pomocy społecznej ani zakresu świadczeń. Z jednej strony bezrobocie i bieda, z drugiej patologia społeczna oraz kalectwo i niedołężna starość to główne przyczyny ubiegania się o pomoc społeczną.

5.6 BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Za zapewnienie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli, ochronę przeciwpożarową i zapobieganie innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska odpowiada Starosta Płocki, Komendant Powiatowy Policji oraz Komendant Powiatowy Państwowej Straży Pożarnej.

Odpowiedzialność ponoszą: Komendanci Policji – za porządek publiczny i bezpieczeństwo obywateli i Komendant Państwowej Straży Pożarnej oraz Terenowe Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, które decyzją Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej w Warszawie z dnia 15 kwietnia 1997 r. włączone zostały do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego – za ochronę przeciwpożarową i zapobieganie innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska.

Straż pożarna

Na terenie Gminy Bodzanów działają następujące jednostki OSP:

Nazwa jednostki OSP	Liczba członków	Liczba członków czynnych
OSP Bodzanów	49	34
OSP Mąkolin	21	17
OSP Kanigowo	28	28
OSP Reczyn	27	23
OSP Kępa Polska	20	19
OSP Niesłuchowo	43	38
OSP Gromice	22	22
OSP Wiciejewo	19	19

Ogólna liczba członków wynosi 229 z tego czynnych jest 200.

Wszystkie jednostki OSP posiadają strażnice.

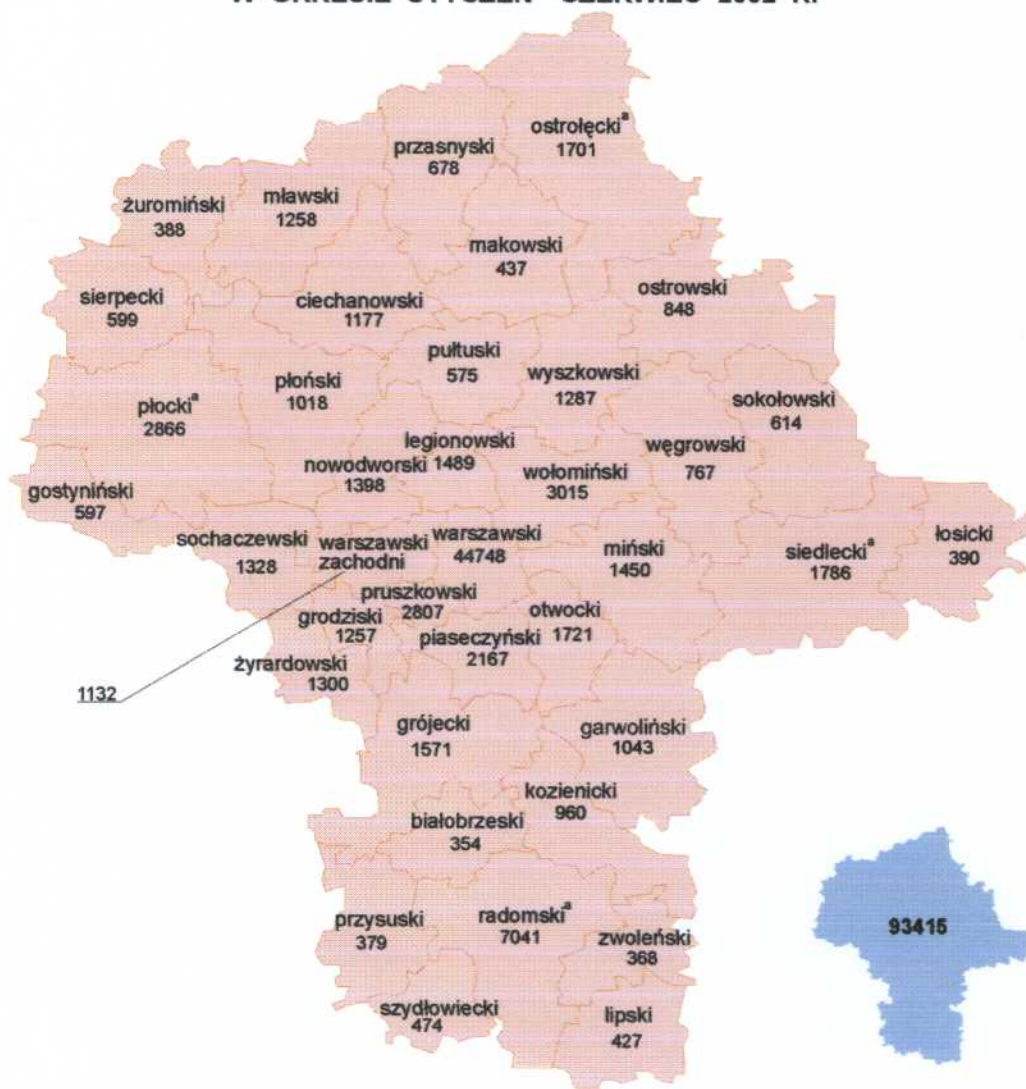
Siedem jednostek OSP posiada samochody strażackie.

Wydatki budżetu gminy na ochronę p.poż. w latach 1994 – 2001

rok	Kwota wydatków	% wydatków budżetu gminy
1995	34.305	1,44
1996	54.079	1.17
1997	59.398	0,92
1998	65.834	0,95
1999	53.663	0,69
2000	113.265	1,19
2001	75.749	1,01

Policja

PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE W POWIATACH WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO W OKRESIE STYCZEŃ—CZERWIEC 2002 R.

a łącznie z miastem na prawach powiatu.

*Podstawa: Urząd Statystyczny w Warszawie - Lipiec 2002 r.

STAN BEZPIECZEŃSTWA I PORZĄDKU PUBLICZNEGO W 2001 R. NA TERENIE PODLEGLYM KOMENDZIE POWIATOWEJ POLICJI W PŁOCKU

Utrzymanie dynamiki przestępstw na poziomie 2000 roku w kategoriach szczególnie uciążliwych dla społeczności lokalnych, należy uznać za podstawę pozytywnej oceny służb prewencyjnych. Działania prewencyjne prowadzono z uwzględnieniem:

- ❖ Współpracy z Ż.W., Strażami Miejskimi, agencjami ochrony mienia w zakresie opracowania zbiorczej dyslokacji oraz wspólnych patroli.
- ❖ Współpracy ze szkołami, jednostkami wojskowymi z wykorzystaniem psa do wykrywania narkotyków.
- ❖ Bieżącej aktualizacji systemu blokadowego w skali całego powiatu.
- ❖ Prowadzenia służb koncentrycznych w rejonach zagrożonych.

- ❖ Realizacja służb w rejonach wiejskich, gdzie siedziby sołtysów są punktami kontaktowymi.

Przedstawiona powyżej analiza ładu i porządku publicznego daje podstawę do twierdzenia, że generalnie zadania postawione przed komisariatem policji w Bodzanowie w zakresie utrzymania ładu i porządku publicznego na podległym terenie zostały zrealizowane mimo sytuacji niedoboru środków finansowych.

Obrona cywilna

Obrona cywilna ma na celu ochronę ludności, zakładów pracy i urządzeń użyteczności publicznej, dóbr kultury, ratowanie i udzielanie pomocy poszkodowanym w czasie wojny oraz współdziałanie w zwalczaniu klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska oraz usuwaniu ich skutków.

Zadania obrony cywilnej w czasie pokoju obejmują:

- ✓ współdziałanie w zwalczaniu klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska oraz usuwaniu ich skutków,
- ✓ działalność planistyczna i prace organizacyjne,
- ✓ działalność szkoleniowa i upowszechniająca w zakresie problematyki obrony cywilnej,
- ✓ przygotowanie ludności do uczestnictwa w powszechnej samoobronie.

Zgodnie z art. 138 ust. 3 formacje obrony cywilnej w gminie tworzy wójt

Sprawy wojskowe

Na terenie gminy nie ma jednostek wojskowych. Gmina Bodzanów podlega pod Wojskową Komendę Uzupełnień w Płocku. Zgodnie z art. 58 ust. 1 ustawy o Powszechnym Obowiązku Obrony RP obowiązkowi służby wojskowej podlegają obywatele polscy.

5.7 ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Działające w Bodzanowie stowarzyszenia, kluby sportowe, koła zainteresowań, inne organizacje pozarządowe:

STOWARZYSZENIA W GMINIE BODZANÓW

Lp	Nazwa	Adres siedziby
1	Stowarzyszenie „Twoja Gmina” w Bodzanowie	Bodzanów
2	Stowarzyszenie „Razem Lepiej”	Nowe Miszewo
3	LOP – Oddział Bodzanów	Bodzanów
4	Polski Związek Wędkarski – Koło Bodzanów	Bodzanów

6. OCHRONA PRZYRODY, KRAJOBRAZU I ŚRODOWISKA

6.1 OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU

Na terenie gminy występują następujące formy ochrony przyrody wyznaczone na podstawie „Ustawy o ochronie przyrody”: pomniki przyrody, strefa chronionego krajobrazu i ochrona wód.

Ze względu na walory przyrodniczo – krajobrazowe południową część gminy objęto ochroną jako Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu.

✓ Pomniki przyrody [są formą ochrony indywidualnej]:

Białobrzegi – topola (42), dąb i wiaź „Chrobry” (36), dąb (89)
 Borowice – 3 graby (39), jesion (40), 2 dęby i jesion (330)
 Bodzanów – dąb (329)
 Cieśle – dąb (319), jesion w parku (238), dąb i 2 jesiony (237)
 Cybulin – sosna i lipa (332)
 Garwacz – sosna (331)
 Gromice – dąb (235)
 Chodkowo – dąb i grusza (322)
 Mąkolin – głąz (3)
 Reczyn – lipa (236)
 Osmolinek – brzoza (234)
 Kępa Polska – aleja lipowa (173), 2 jesiony (172)
 Gąsewo – dąb, świerk i żywotnik (247)
 Pełowo – jesion (333)

Na podstawie Ustawy o ochronie dóbr kultury objęte są ochroną obszary posiadające także walory przyrodnicze:

✓ Parki podworskie :

1.	Zespół dworski w Borowicach	XIX/XXw.	Wpis do rejestru zabytków i spisu konserwatorskiego
2.	Zespół dworski w Cieślach	k. XIXw.	j.w.
3.	Zespół dworski w Felicjanowie	1905r.	j.w.
4.	Zespół dworski w Kanigowie	k.XIXw.	j.w.
5.	Zespół dworski w Miszewie Murowanym	I. 20 XX w.	j.w.
6.	Zespół dworski w Pełowie	4 ćw. XIXw.	j.w.
7.	Zespół dworski w Reczynie	pocz. XXw.	j.w.

WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE W LATACH 1995, 1998 I 1999

WYSZCZEGÓLNIENIE	1995	1998	1999
POWIERZCHNIA			
Powierzchnia w km ² (stan w dniu 31 XII)	35598	35598	35598
STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA			
Pobór wody - w % poboru ogółem - na cele:			
produkcyjne ^a (poza rolnictwem, łowiectwem i leśnictwem)	x	83,8	82,3
zaopatrzenie wodociągów komunalnych ^b	x	12,3	13,4
Zużycie wody na 1 km ² w danym roku:			
na potrzeby gospodarki narodowej	64,2	65,7	63,9
do produkcji przemysłowej	53,3 ^c	55,3	53,4
Ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczane w % wymagających oczyszczania ^d	64,1	65,4	65,1
Ścieki przemysłowe i komunalne nie oczyszczane na 1 km ² w danym roku	3,6	3,1	2,9
Ludność obsługiwana przez oczyszczalnie ścieków w % ogółu ludności (stan w dniu 31 XII)	37,0	39,3	40,2
Przemysłowe zanieczyszczenia powietrza:			
emisja na 1 km ² powierzchni ogólnej w t/r:			
pyłów	0,9	0,5	0,4
gazów (bez dwutlenku węgla)	7,7	6,4	5,8
stopień redukcji wytworzonych zanieczyszczeń w %:			
pyłów	97,9	98,6	98,9
gazów (bez dwutlenku węgla)	0,8	2,5	3,3
Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) wytworzone (w ciągu roku) na 1 km ² w t	x	105,1	103,7
Odpady komunalne (stałe) nagromadzone (w ciągu roku) na składowiskach (wysypiskach) na 1 km ² w m ³	x	143	161
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące) - w % nakładów ogółem - na:			
ochronę środowiska	x	4,7	4,7
gospodarkę wodną	x	1,0	0,8
Obszary prawnie chronione ^e (stan w dniu 31 XII):			
w % powierzchni ogólnej	25,1	29,7	29,6

na 1 mieszkańca w m ²	1766	2088	2075
----------------------------------	------	------	------

a Z ujęć własnych. b Pobór na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci. c Zużycie na potrzeby przemysłu ogółem. d Odprowadzone do wód powierzchniowych lub do ziemi. e Bez rezerwatów i pozostałych form ochrony przyrody położonych na terenach parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu; łącznie z obiektami utworzonymi na mocy uchwał rad gmin.

*Podstawa: Urząd Statystyczny w Warszawie – lipiec 2002 r.

Na terenie gminy prowadzone są działania zwiększające lesistość obszarów gminy. W ramach działań ponadlokalnych realizowany powinien być „Program małej retencji”.

Podstawowymi źródłami zanieczyszczenia wód powierzchniowych są zakłady przemysłowe, większe skupiska ludności, odprowadzające ścieki systemami kanalizacyjnymi a wreszcie częsty brak instalacji kanalizacyjnej.

Duże znaczenie mają również spływy powierzchniowe pochodzenia rolniczego zawierające związki bio-genne, środki ochrony roślin oraz wypłukiwane frakcje gleb. Problemem jest także odprowadzanie do rzek nieoczyszczonych wód opadowych z terenów zakładów, ciągów komunikacyjnych i miast.

6.2 GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

Głównymi odbiornikami ścieków odprowadzanych na terenie gminy jest rzeka Mołtawa oraz Wisła.

Rzeka na całej swej długości prowadzi wody o pozaklasowej jakości.

Generalnie poprawa jakości wód powierzchniowych zależy też od ograniczenia spływu zanieczyszczeń obszarowych. Głównym źródłem tych zanieczyszczeń są mineralne i organiczne nawozy stosowane pod uprawy oraz chemiczna ochrona roślin. Przyczyną potęgującą to zjawisko jest niekorzystna struktura użytkowania terenu, a zwłaszcza bardzo niski wskaźnik lesistości gminy.

Gmina Bodzanów znajduje się w zewnętrznej strefie ochrony pośredniej ujęcia infiltracyjnego wody dla miasta Płocka z rzeki Wisły. Z uwagi na powyższe ustalono jako niezbędne realizację oczyszczalni ścieków dla zespołu wsi Bodzanów – Chodkowo – Chodkowo Działki, Kępa Polska, Białobrzegi i Cieśle. Na ukończeniu jest budowa oczyszczalni ścieków wraz z kanalizacją sanitarną we wsi Miszewo Nowa.

W miejscowościach pozostających poza publicznymi systemami kanalizacji sanitarnej możliwe jest stosowanie indywidualnych rozwiązań oczyszczania ścieków przy zastosowaniu wymogów ochrony środowiska.

SIEĆ WODOCIĄGOWA I KANALIZACYJNA (31.12.2001 r.)

WYSZCZEGÓLNIENIE		BODZANÓW	POWIAT
Sieć w km	wodociągowa rozdzielcza	166,8	1800,7
	kanalizacyjna	-	105,4

Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych	wodociągowe	1647	17326
	kanalizacyjne	-	2362
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych	w m ³	128,1	2499,1
	na 1 mieszkańca w m ³	15,08	23,29

* dane na dzień 31.12.2000 r.

Stacje wodociągowe posiadają rezerwy przepustowości.

Zużycie wody na 1 mieszkańca w Bodzanowie jest nieco niższe niż w sąsiednich gminach.

6.3 GOSPODARKA ODPADAMI STAŁYMI

Gospodarka odpadami stałymi realizowana jest w oparciu o wiejskie punkty gromadzenia śmieci i wysypisko w Bodzanowie (Łysa Góra). Na obszarze do 300 m od granicy wysypiska, do czasu zakończenia eksploatacji, nie mogą być lokalizowane obiekty nie związane z jego funkcją.

Stan formalno – prawny składowiska jest uregulowany. Składowisko posiada ważną decyzję eksploatacyjną.

Ponadto na terenie gminy od 2002 roku funkcjonuje zakład segregacji odpadów komunalnych prowadzony przez Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe w Nowym Miszewie.

Składowiska są a także pozostaną w przyszłości nieodłącznym elementem systemów gospodarki odpadami. Stają się coraz częściej obiektami zlokalizowanymi na końcu całej drogi postępowania z odpadami, a nie jak dotychczas w Polsce, jedynymi obiektami unieszkodliwiania – wyprowadzania odpadów do środowiska.

Strategiczna Dyrektywa UE z marca 1991 r. nr 91/156/CE wprowadza obowiązek składowania od 2002 roku tylko odpadów przetworzonych tj. pozostałości z innych, intensywnych metod unieszkodliwiania i przerobu.

Dyrektywa Rady Unii Europejskiej nr 1999/31/EC wymusza podejmowanie rozwiązań bardziej zaawansowanych technologicznie składowisk odpadów:

- 1 klasa – składowisko odpadów obojętnych (inertnych) – mineralnych,
- 2 klasa – składowisko odpadów niegroźnych (uciążliwych) – komunalnych,
- 3 klasa – specjalnych – niebezpiecznych.

Zgodnie z ustawą o odpadach z 27 czerwca 1997 r. unieszkodliwianie odpadów polega na poddaniu ich procesom przekształcenia biologicznego, fizycznego lub chemicznego w celu doprowadzenia ich do stanu, który nie stwarza zagrożeń dla zdrowia ludzi oraz środowiska.

6.4 OCHRONA POWIETRZA

Powietrze atmosferyczne oprócz wód powierzchniowych jest najbardziej wrażliwym na zanieczyszczenia komponentem środowiska, a jednocześnie bezpośrednio decydującym o warunkach życia człowieka, zwierząt i roślin.

Na stan czystości powietrza na terenie Gminy Bodzanów wpływ mają zlokalizowane tu źródła emisji zanieczyszczeń energetycznych powietrza.

Zaliczamy do nich przede wszystkim:

- ✓ niskie emitory z kotłowni gospodarstw domowych i rolnych, opalanych przede wszystkim węglem
- ✓ emitory z zakładów przetwórczych i usługowych
- ✓ pojazdy samochodowe

Stan higieny atmosfery na terenie gminy jest dość dobry. Utrzymanie właściwych warunków czystości atmosfery przy wzroście zagrożeń ze strony dużych źródeł zanieczyszczeń o oddziaływaniu regionalnym i przy warunkach naturalnych sprzyjających koncentracji zanieczyszczeń wymaga szeregu działań dotyczących uporządkowania przede wszystkim gospodarki cieplnej, utrzymania istniejących warunków przewietrzania, ograniczenia negatywnego oddziaływania obiektów uciążliwych

Porównano emisję zanieczyszczeń pyłowych okolicznych powiatów. Emisja Powiatu Płockiego jest na poziomie średnim i wynosi 87,1 tys. ton..

Akty prawne Unii Europejskiej obejmują normy jakości powietrza zawarte w:

- Dyrektywie 80/779/EWG z dnia 15 lipca 1980 r. w sprawie dopuszczalnych i zalecanych wartości stężeń dwutlenku siarki i cząstek zawieszonych w powietrzu.
- Dyrektywie 82/884/EWG z dnia 3 grudnia 1982 r. w sprawie dopuszczalnej wartości stężenia ołowiu w powietrzu.
- Dyrektywie 85/203/EWG z dnia 7 czerwca 1985 r. w sprawie norm jakości powietrza w odniesieniu do dwutlenku azotu.

Dopuszczalną emisję zanieczyszczeń do powietrza przez zakłady przemysłowe zawartą w:

- Dyrektywie 84/360/EWG w sprawie zanieczyszczenia powietrza przez zakłady przemysłowe.

6.5 OCHRONA PRZED HAŁASEM

Hałas z uwagi na środowisko występowania dzielimy na:

- ✓ przemysłowy
- ✓ komunalny
- ✓ komunikacyjny

Na terenie gminy występuje dość duże zagrożenie hałasem komunikacyjnym związanym z drogami Nr 62 Warszawa - Włocławek.

Na pozostałym terenie gminy zagrożenie takie nie występuje.

7. GOSPODARKA I RYNEK PRACY

7.1 PODMIOTY GOSPODARCZE

Stopień zaspokojenia potrzeb ludności przez istniejące podmioty handlowe jest dobry. Na terenie gminy działa sporo punktów sprzedaży [handlowych], w tym 29 zajmujących się handlem artykułami rolniczymi i obsługą rolnictwa [2000 r.]

Obsługę rolnictwa na terenie gminy prowadzą następujące podmioty:

- ✓ Bank Spółdzielczy
- ✓ Punkt PZU
- ✓ Punkt unasienniania zwierząt
- ✓ Ośrodek Doradztwa Rolniczego

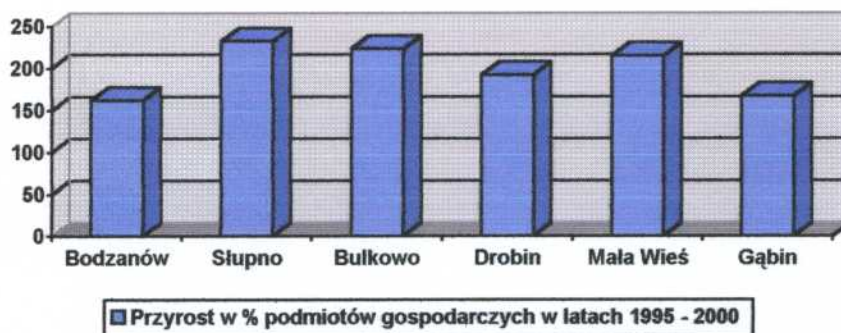
Główne punkty sprzedaży środków do produkcji rolnej na terenie Gminy Bodzanów

Lp	Firma	Lokalizacja
1.	Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowe „TAURUS”	Bodzanów
2.	Przedsiębiorstwo „ROL – POL”	Bodzanów
3.	Przedsiębiorstwo Produkcyjno –Usługowo - Handlowe	Niesłuchowo

Działalność gospodarcza na terenie gminy

Grupy branżowe	Liczba podmiotów wg EKD		
	1995 r.	1999 r.	2000 r.
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	3	14	23
Działalność produkcyjna	32	39	30
Zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, wodę	-	-	-
Budownictwo	14	37	44
Handel i naprawy	100	144	142
Hotele i restauracje	8	12	13
Transport, składowanie i łączność	20	23	20
Pośrednictwo finansowe	3	9	9
Obsługa nieruchomości i firm	11	15	15
Administracja publiczna i obrona narodowa	1	8	8
Edukacja	6	9	9
Ochrona zdrowia i opieka społeczna	5	9	17
Pozostała działalność usług	11	12	15
Ogółem	214	332	346

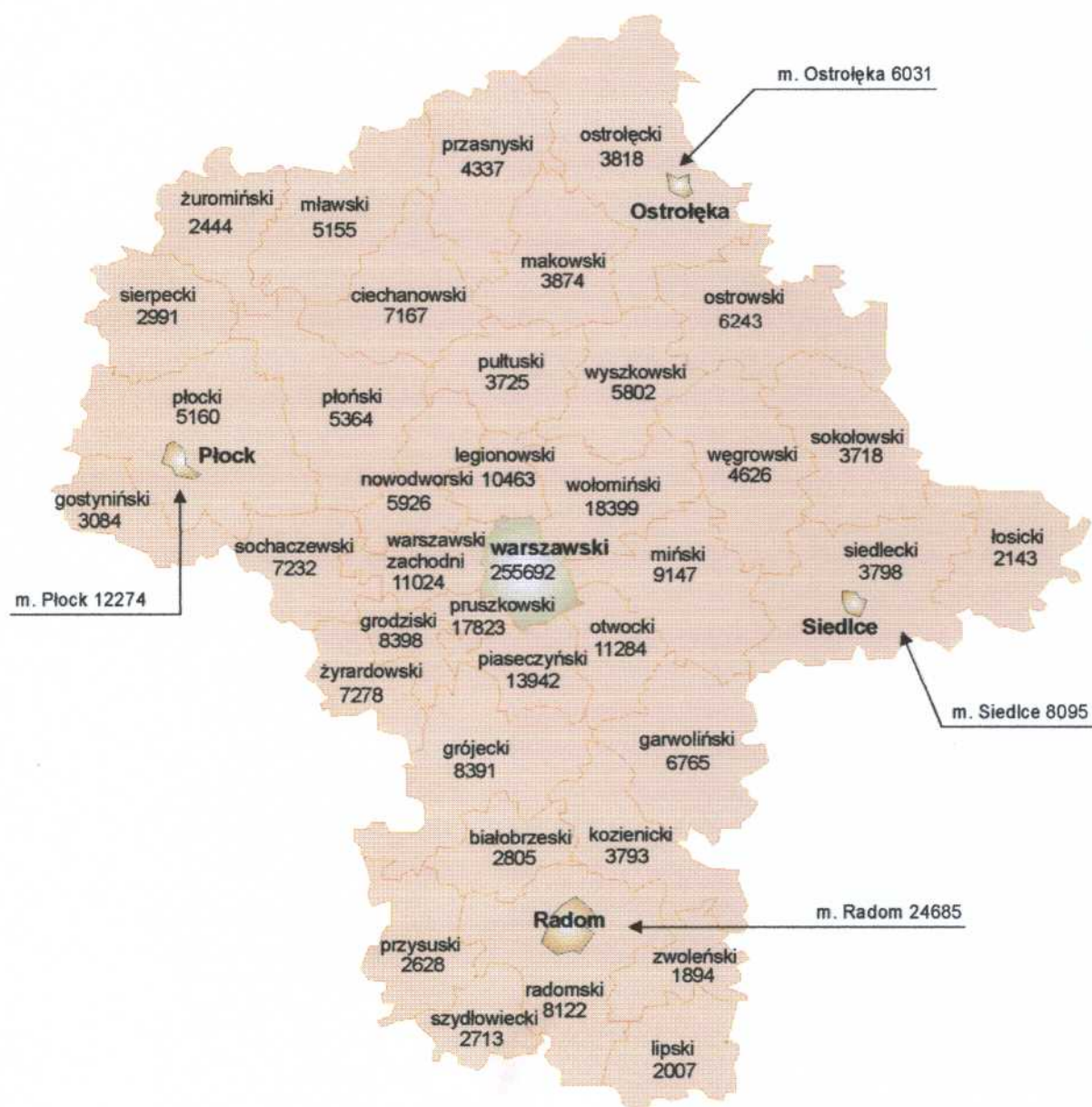
W porównaniu z danymi z roku 1995 liczba podmiotów gospodarczych wzrosła o 61,7 %.

W porównaniu do gmin sąsiednich w latach 1995 – 2000 w Bodzanowie nastąpił relatywnie niski przyrost podmiotów gospodarczych.

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ W POWIATACH WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO W 2002 R.

Stan w dniu 30 VI 2002 r.

*Podstawa: Urząd Statystyczny w Warszawie – lipiec 2002

7.2. CHARAKTERYSTYCZNE CECHY FUNKCJI GOSPODARCZYCH W GMINIE

Gmina Bodzanów leży w granicach regionu o podstawowej funkcji rolniczej, w związku z tym podstawową funkcją gminy jest obsługa rolnictwa i ludności oraz obsługa ludności gmin sąsiednich.

Aktywizacja gospodarcza obszarów gminy wynika z istnienia szlaku komunikacyjnego w kategorii dróg krajowych Nr 62 stwarzających korzystne powiązanie z regionem.

Gmina znajduje się w strefie aktywizacji gospodarczej związanej z restrukturyzacją rolnictwa z preferencją dla jej intensyfikacji.

Główne czynniki wpływające na funkcje gospodarcze gminy:

- dominacja rolnictwa,
- możliwość rozwoju turystyki, agroturystyki, małych i średnich przedsiębiorstw, produkcji nieuciążliwej dla środowiska oraz usług i handlu.
- niewiele zakładów pracy o strategicznym znaczeniu, mających dobrą kondycję finansową, deklaruje chęć rozwoju działalności i tworzenia nowych miejsc pracy,
- zdecydowana większość podmiotów gospodarczych to zakłady osób fizycznych,
- zagrożeniem jest likwidacja w regionie zakładów pracy, restrukturyzacja oraz zwolnienia grupowe,
- korzystne położenie komunikacyjne i geograficzne,
- występują niewykorzystane obiekty do prowadzenia działalności gospodarczej.
- konieczna jest rozbudowa infrastruktury (wodociągi, kanalizacja, drogi)

Ważnym kierunkiem rozwoju gminy będzie stworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju przedsiębiorczości. Działania powinny iść w kierunku stworzenia sprzyjającego klimatu dla rozwoju gospodarczego jak i umiejętne zarządzanie takimi czynnikami będącymi w gestii gminy, jak: planowanie przestrzenne, lokalne podatki, rozwój infrastruktury, współdziałanie z samorządem gospodarczym.

Występujące procesy aktywizacji gospodarczej terenu gminy wskazują na poszerzenie dotychczas przeważającej – jednostronnej funkcji rolniczej w kierunku rozwoju wielofunkcyjnego.

PRODUKT KRAJOWY BRUTTO
W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM W LATACH 1995-1999

LATA	Ogółem					Na 1 mieszkańca				
	w mln zł	lokata	Polska=100	rok poprzedni= =100	1995=100	w zł	lokata	Polska=100	rok poprzedni= =100	1995=100
1995	50267,7	1	16,3	.	100,0	9940,9	1	124,5	.	100,0
1996	68376,2	1	17,6	136,0	136,0	13514,4	1	134,6	135,9	135,9
1997	84500,6	1	17,9	123,6	168,1	16694,8	1	136,6	123,5	167,9
1998	105972,9	1	19,1	125,4	210,8	20920,5	1	146,1	125,3	210,4
1999	120340,8	1	19,6	113,6	239,4	23760	1	149,3	113,6	239,0

*Podstawa: Urząd Statystyczny w Warszawie – lipiec 2002 r.

Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Stanowi sumę wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie jednostki instytucjonalne powiększoną o podatki od produktów i pomniejszoną o dotacje do produktów. PKB jest prezentowany w cenach rynkowych.

7.3 BEZROBOCIE I RYNEK PRACY

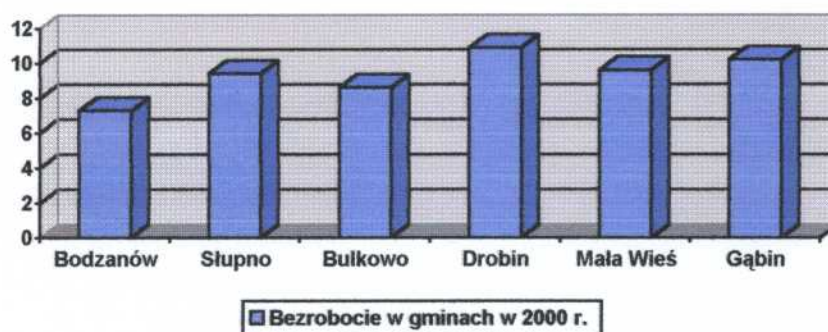
Lokalna podaż pracy jest znikoma. Zdecydowana większość ofert pracy pojawia się w okolicznych miastach a w szczególności w Płocku i Warszawie.

Największe bezrobocie występuje w przedziale wiekowym 18 – 24 oraz 25 - 34 lata i dotyczy absolwentów szkół średnich i ludzi młodych, którzy nie podjęli jeszcze żadnej pracy.

Występuje następująca prawidłowość: im niższe wykształcenie – tym większy odsetek osób bezrobotnych.

Stopa bezrobocia w gminie na tle wskaźników województwa i kraju:

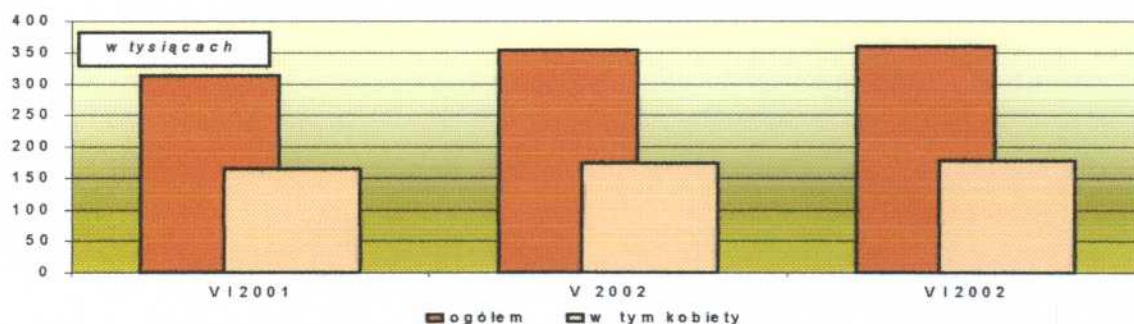
Gmina Bodzanów	7,3%
Powiat Płocki:	19,9%
Woj. mazowieckie:	12,0%
Polska:	15,7%

Z powyższego zestawienia wynika, że poziom bezrobocia w Gminie Bodzanów jest niższy niż średni w powiecie, województwie i kraju.

Pośrednictwem pracy zajmuje się Powiatowy Urząd Pracy w Płocku.

BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM Stan w końcu miesiąca

*Podstawa: Urząd Statystyczny w Warszawie – lipiec 2002 r.

8. ROLNICTWO

8.1 WARUNKI AGROPRZYRODNICZE

Cechy agroklimatu korzystne i średniokorzystne dla rozwoju rolnictwa:

- ❖ Długa i ciepła jesień oraz chłodniejsze lato sprzyjają plonowaniu roślin trawiastych, motylkowych, krzyżowych, krzewów jagodowych,
- ❖ Wydłużona jesień i łagodna zima oraz opóźniona i chłodna wiosna wymuszają uprawę roślin ozimych.

Cechy agroklimatu mało korzystne dla rozwoju rolnictwa:

- ❖ Opóźnione i chłodne wiosny, późne przymrozki wiosenne, a wczesne jesienne,
- ❖ Częste występowanie wiatrów przesuszających glebę,
- ❖ Zwiększone opady w okresie jesieni.

Teren Gminy Bodzanów leży w obrębie klimatycznej dzielnicy środkowej.

Jest to obszar o najmniejszych opadach rocznych w Polsce – poniżej 500 mm.

Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 7,6°C, średnia temperatura stycznia – -2,6°C, lipca +18,1°C. Okres wegetacji trwa 200 – 220 dni.

Średnia roczna wilgotność względna powietrza wynosi 81%.

Warunki klimatu lokalnego na przeważającym terenie gminy są korzystne zarówno z punktu widzenia osadnictwa jak i upraw rolnych.

Okolo ¾ powierzchni gruntów rolnych w Gminie Bodzanów stanowią gleby wytworzone w utworach pyłowych i pylastych pochodzenia wodnego, podścielone glinami lekkimi i średnimi. Proces glebotwórczy wykształcił na tym obszarze gleby bielcowe brunatne wylugowane, a w położeniach niższych również czarne ziemie zdegradowane. Zaliczane są one do kompleksu pszennego dobrego i bardzo dobrego oraz żytniego dobrego i bardzo dobrego. Przeważają gleby dobrej i średniej jakości, a udział gleb słabych jest mały.

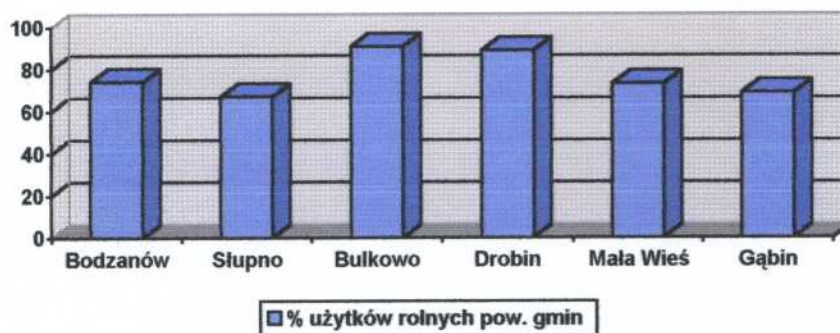
Gmina Bodzanów to obszar o charakterze typowo rolniczym o powierzchni 13.681 ha, w tym: 10.127 ha – użytki rolne; 2250 ha lasy i grunty zadrzewione.

W produkcji zwierzęcej występuje specjalizacja w hodowli trzody chlewnej i bydła.

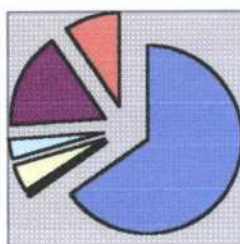
W strukturze zasiewów dominują zboża. Ponadto w uprawie znajdują się ziemniaki, oraz rośliny przemysłowe (przede wszystkim buraki cukrowe).

Na ogólną powierzchnię użytków rolnych 4,8% % jest przeznaczona na użytki zielone.

Użytki rolne stanowią stosunkowo duży odsetek powierzchni w gminie – około 65,3%

Użytkowanie gruntów ogółem w ha	2000 r.
Powierzchnia ogólna	13.681
Użytki rolne: razem	10.127
grunty orne	8.934
sady	57
łąki	653
pastwiska trwałe	483
Lasy i grunty leśne	2.250
Pozostałe grunty i nieużytki	1304

■ orne - 65,3 ■ sady - 0,42 □ łąki - 4,77 □ pastwiska - 3,53 ■ lasy - 16,4 ■ pozostałe - 5,53

Udział gospodarstw o powierzchni powyżej 10 ha kształtuje się na poziomie średniej wojewódzkiej.

8.2 WARUNKI SPOŁECZNE, TECHNICZNE, EKONOMICZNE

Gmina Bodzanów należy do gmin rolniczych o korzystnych warunkach agroekologicznych, które stanowią podstawę do rozwoju i intensyfikacji produkcji rolnej. Prawie 40% ogółu mieszkańców utrzymuje się wyłącznie z rolnictwa.

Dominują grunty o wysokich i średnich walorach rolniczych w grupie klas III – IV, we wschodniej części gminy występują kompleksy leśne, użytki zielone zajmują doliny rzek i cieków.

Gmina stanowi potencjalną bazę surowców roślinnych i zwierzęcych dla przetwórstwa rolno – spożywczego.

Rolnictwo regionu cechuje:

- ❖ Zbyt niska efektywność produkcji.
- ❖ Niski dysparytet dochodów rolniczych.
- ❖ Obawa przed napływem dotowanych produktów rolnych z zagranicy.
- ❖ Brak integracji w środowisku wiejskim.
- ❖ Mała świadomość i zainteresowanie przystąpieniem do członkostwa w Unii Europejskiej

Wyróżnikiem województwa jest duża liczba ciągników rolniczych oraz kombajnów ziemniaczanych. Znacznie mniejsza niż średnia krajowa jest liczba gospodarstw podłączonych do gazu ziemnego oraz do telefonów.

Województwo Mazowieckie jest największym w Polsce producentem zbóż paszowych, głównie żyta i owsa oraz ziemniaków i warzyw gruntowych.

Negatywnym czynnikiem w obszarach wiejskich jest nieustannie rosnący dysparytet dochodów pomiędzy wsią a miastem i tendencja ta powinna zostać pilnie odwrócona.

9. TURYSTYKA I REKREACJA

9.1. BAZA TURYSTYCZNA

Zachowane dziedzictwo kulturowe, bogata historia, stanowiska archeologiczne, dobre położenie i skomunikowanie oraz walory krajoznawcze szczególnie brzegu Wisły z zachowanymi naturalnymi krajobrazami, zespoły podworskie stanowią dobre warunki do rozwoju wszelkich form wypoczynku oraz rekreacji. Walory przyrodnicze i kulturowe wyznaczają temu obszarowi, jako jedną z ważnych funkcji – turystykę.

WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE W LATACH 1995, 1998 I 1999

WYSZCZEGÓLNIENIE	1995	1998	1999
BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI			
Obiekty turystyczne (stan w dniu 31 VII)	381	422	400
w tym hotele	45	62	67
Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII) na 10 tys. ludności	72,6	75,1	69,6
Korzystający z noclegów na 1000 ludności	338,2	366,0	281,3 ^a

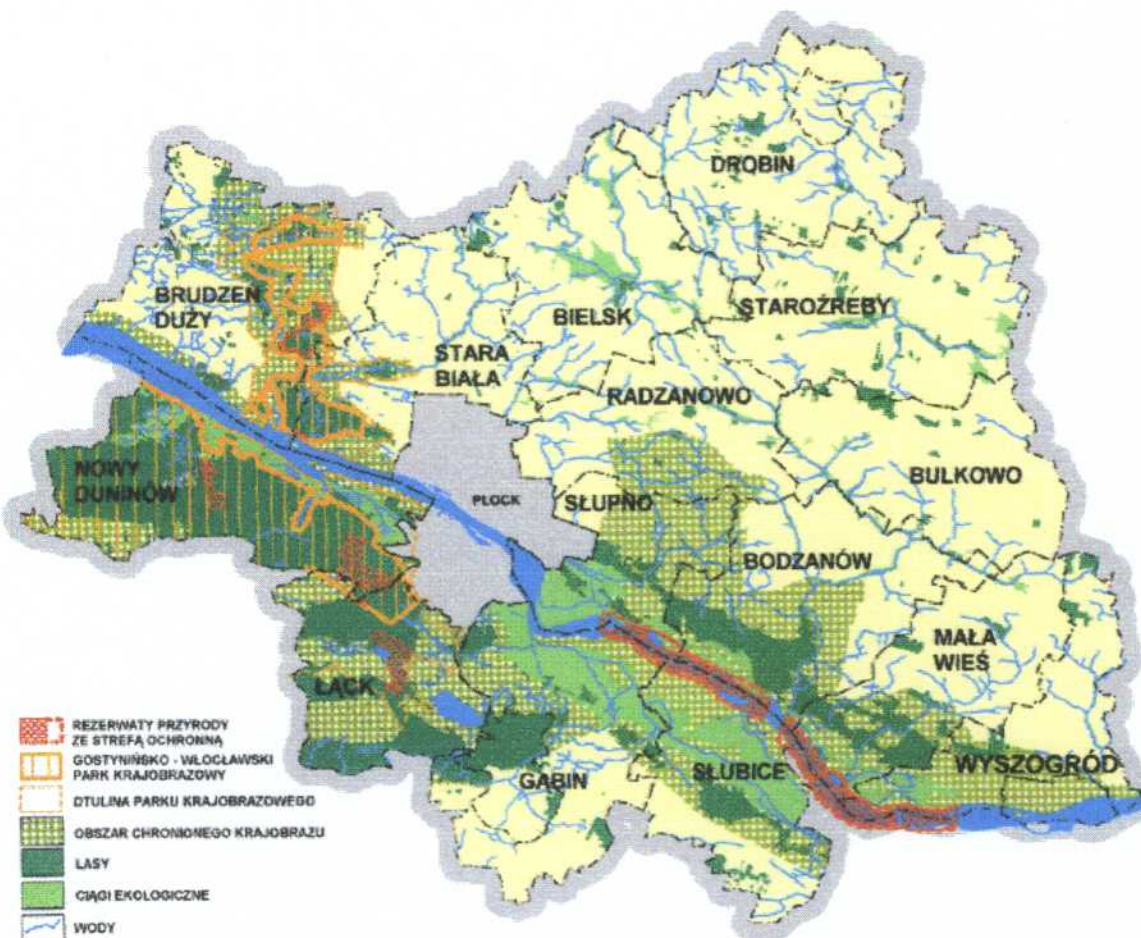
Jeżeli chodzi jednak o bazę turystyczną, to trzeba stwierdzić, że w wielu przypadkach jest ona niedostateczna mimo, że wspaniałe warunki do uprawiania sportów wodnych i turystyki kwalifikowanej wzdłuż brzegów Wisły posiada także Gmina Bodzanów.

Brakuje przede wszystkim miejsc noclegowych oraz tanich noclegowni, typu schroniska młodzieżowe, campingów, a także galerii i podobnych obiektów szeroko rozumianej kultury. Powinny powstać wypożyczalnie sprzętu sportowo- wodnego nad Wisłą wraz z możliwością biwakowania.

Z pewnością rozwój turystyki będzie priorytetem dla samorządu gminnego Bodzanowa, zwłaszcza, gdy wiele gospodarstw rolnych jest nierentownych i ludzie zatrudnieni w nich szukają dodatkowego, alternatywnego źródła dochodu.

Rozwój bazy turystycznej może przyczynić się do zmniejszenia stopy bezrobocia, podniesienia poziomu życia lokalnej społeczności, a także zwiększenia wpływów do gminnego budżetu.

9.2 SZLAKI I ATRAKCJE TURYSTYCZNE

Niewątpliwymi atrakcjami turystycznymi gminy są:

Lp.	Obiekt	Dane historyczne
1.	Kościół Par. P.W. Najświętszej Marii Panny	murowany, XIV/XV w. przebudowany XVIII, i poł. XIX w.
2.	Zagroda Młynarska: a) młyn wodny b) dom drewniany	drewniany, ok. poł. XIX w. k. XIX w.
3.	Zagroda Młynarska w Gąsewie	murowana, XIX w.
4.	Zespół Kościoła Fil. P.W. ŚW. Klemensa w Kępie Polskiej	drewniano-murowany k. XVIII w.
5.	Kościół Par. P.W. Św. Jana Chrzciciela w Łętowie	drewniany, 1764-1774 r.
6.	Dwór w Makolinie	murowany, k. XIX w.
7.	Kościół Par. P.W. Wszystkich Świętych w Miszewie Murowanym	murowany, XV w., przebudowany 1780 r. i XIX w.
8.	Zagroda Młynarska w Osmolinku	murowana, k. XIX w.
9.	Kościół Mariawitów w Peplowie Małoszywce	murowany, 1907 r.
10.	Wiatrak Paltrak	drewniany, 1920 r.

11.	Zespół dworski w Borowicach	XIX/XXw.
12.	Zespół dworski w Cieślach	k. XIXw.
13.	Zespół dworski w Felicjanowie	1905r.
14.	Zespół dworski w Kanigowie	k.XIXw.
15.	Zespół dworski w Miszewie Murowanym	I. 20 XX w.
16.	Zespół dworski w Pełowie	4 ćw. XIXw.
17.	Zespół dworski w Reczynie	pocz. XXw.
18.	Park dworski krajobrazowy w Reczynie	pocz. XXw.

10. DOCHODY I WYDATKI BUDŻETU GMINY

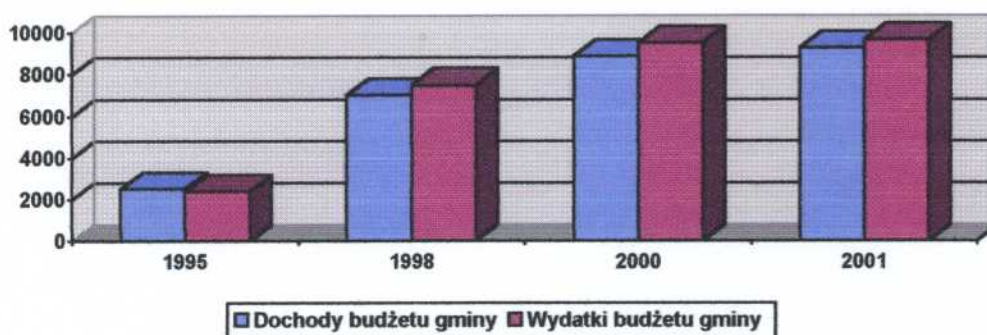
10.1 DOCHODY OSÓB FIZYCZNYCH

Wielkość dochodów osób fizycznych jest jednym z grupy wskaźników charakteryzujących poziom zamożności społeczeństwa. W Bodzanowie występuje jedno z niższych średnich wynagrodzeń brutto spośród gmin Powiatu Płockiego.

10.2 STRUKTURA BUDŻETU GMINY BODZANÓW

Cecha	1995 r.	1998 r.	2000 r.	2001 r.
Dochód budżetu gminy ogółem w tys. zł	2.518,8	7.035,1	8.859,2	9.274,6
Dochód budżetu gminy ogółem na 1 mieszkańca w zł	282,3	818,9	1042,0	1.097,6
Dochody budżetu gminy własne w tys. zł	1224,9	1.814,8	2.949,5	3.245,7
Dochody budżetu gminy własne na 1 mieszkańca w zł	137,3	202,7	346,9	384,1
Udział dochodów własnych w dochodach ogółem w %	48,6	25,8	33,3	35,0
Wydatki budżetu gminy w tys. zł	2.384,9	7.500,5	9.510,4	9.653,8
Wydatki majątkowe budżetu gminy w tys. zł	992,4	1.743,4	2.726,6	2.167,2

Dochody i wydatki budżetu Gminy Bodzanów w latach 1995 - 2001

Dochód gminy na jednego mieszkańca wyniósł w 2000 r. – 1042,0 zł i plasuje gminę Bodzanów nieco poniżej średniej dla gmin wiejskich Województwa Mazowieckiego (1114,4 zł).

Udziały dochodów własnych gmin w budżecie ogółem w gminach sąsiednich

Udział dochodów własnych w budżecie gminy w dochodach ogółem wynosi 33,3% [2000 r.] i jest wyższy od średniej krajowej [29%].